พระไตรปิฎก

ภาคปฏิบัติ

พระธรรมเทศนา โดย

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

วัดป่าบ้านตาด

ไฟล์นี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

เพื่ออนุรักษ์และเผยแผ่ธรรมะของพ่อแม่ครูอาจารย์

สามารถนำไปพิมพ์แจกได้ตามความประสงค์

หนังสือเล่มนี้เป็นการยกเอาเนื้อหาในกัณฑ์เทศน์ของหลวงตามาเพียงบางส่วน
ท่านผู้อ่านสามารถอ่านกัณฑ์เทศน์เต็มของหลวงตา ได้จากแหล่งอ้างอิงที่แนบมา

(ธรรมทานแจกฟรี ห้ามจำหน่าย)

พระไตรปิฎกภาคปฏิบัติ

เราไม่ไปหาเอาจากตำรับตำราที่ไหน พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้หาในตำรับตำรา พระสงฆ์สาวกไม่หาในตำรับตำรา เพราะแต่ก่อนตำรายังไม่มี พระพุทธเจ้าเป็นองค์ตำราเลย พระสงฆ์สาวกเป็นองค์ตำราเลย เวลาท่านเทศน์ท่านถอดออกจากนี้ เทศน์สอนทั่วสามแดนโลกธาตุ เทวดาอินทร์พรหมเทศน์ได้สอนหมด ออกจากพระทัยพระพุทธเจ้าล้วน ๆ ที่ท่านทรงไว้แล้วเต็มอรรถเต็มธรรม จากนั้นบรรดาพระสาวกทั้งหลายเมื่อรู้แล้วก็ถอดออกจากนี้สอนเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นธรรมแท้จึงอยู่ที่หัวใจ

ที่ไปจดจารึกในคัมภีร์ท่านถอดออกจากนี้ไป ไปเป็นคัมภีร์ เรียกว่า พระไตรปิฎกนั้นพระไตรปิฎกนี้ ซึ่งมีเกิดขึ้นทีหลัง ที่เป็นธรรมแท้นั้นอยู่กับพระพุทธเจ้า พระสงฆ์สาวกท่าน เพราะฉะนั้นจึงควรพูดได้ อย่างสมัยปัจจุบันนี้ เรียกว่า พระไตรปิฎกใน พระไตรปิฎกนอก

พระไตรปิฎกใน คือพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่านทรงไว้ บริสุทธิ์ล้วน ๆ
พระไตรปิฎกนอก แยกออกไปจดเป็นคัมภีร์ใบลาน

จึงแยกเป็น ๓ ประเภท พระวินัยปิฎก แยกออกไป พระสุตตันตปิฎก แล้วก็พระอภิธรรมปิฎก เป็น ๓ ปิฎกด้วยกัน เวลาแยกแล้ว ท่านถอดออกจากการได้ยินได้ฟังจากพระพุทธเจ้า บรรดาคณาจารย์ทั้งหลายไปจดจารึกออกมา ได้มาจดไปไว้ในคัมภีร์ นั่นเรียกว่าพระไตรปิฎกนอก พระไตรปิฎกในคือพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่าน ท่านทรงไว้ในธรรมอันสมบูรณ์แบบ ถอดออกจากนี้ไปก็ไปเป็นคัมภีร์ จึงเรียกว่าพระไตรปิฎกใน พระไตรปิฎกนอก แล้วแยกออกไปอีกได้อีก พระไตรปิฎกตาบอด พระไตรปิฎกตาดี

คำว่า **พระไตรปิฎกตาบอด** คือยังไง พวกเรา ๆ ท่าน ๆ นี่เป็นคลังกิเลสด้วยกัน ธรรมพระพุทธเจ้าที่จะแสดงบริสุทธิ์สุดส่วนขนาดไหนก็ตาม ก็คนมีกิเลสไปเรียนไปจดไปจำ มันก็ต้องคลุกเคล้าไปด้วยกิเลสความมัวหมองจนได้ ธรรมจึงไม่สมบูรณ์แบบ เรียกว่าพระไตรปิฎกตาบอด คือใจมันบอดอยู่ ธรรมกระจ่างแจ้งก็จริง แต่ใจมันบอดด้วยกิเลสตัณหาครอบงำอยู่นั้น เวลาไปคลุกเคล้ากับธรรม ธรรมก็เลยมัวหมองไปด้วย ผิด ๆ พลาด ๆ ไปบ้าง

แต่ **พระไตรปิฎกตาดี** อย่างพระพุทธเจ้าทรงสว่างกระจ่างแจ้ง ในพระทัยกระจ่างครอบโลกธาตุ พระอรหันต์ก็กระจ่างแจ้งเต็มภูมิของท่าน นี่เรียกว่าพระไตรปิฎกตาดี ผู้สว่างกระจ่างแจ้ง ได้แก่ผู้บริสุทธิ์ทรงธรรมนี้ไว้ จึงสว่างกระจ่างแจ้ง นี่เรียกว่าพระไตรปิฎกตาดี

พระไตรปิฎกตาบอดคือพวกเรา ๆ ท่าน ๆ นี่แหละไปจดจารึกมา ว่าบาปสงสัยบาป ว่าบุญสงสัยบุญ ทั้ง ๆ ที่บาปบุญท่านสอนไว้ตามหลักความจริง แต่กิเลสความมัวหมองมืดตื้อ เวลาไปเรียนมาแล้วจำมาแล้วก็ หือ บาปมีจริง ๆ เหรอ นรกมีจริง ๆ เหรอ บุญมีจริง ๆ เหรอ สวรรค์มีจริง ๆ เหรอ สุดท้ายลบมีจำนวนมาก บาปไม่มีบุญไม่มี นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี พรหมโลก นิพพานไม่มี สิ่งที่มีคืออะไร ก็คือความทะเยอทะยานความดีดความดิ้น ความหลงเนื้อหลงตัว นี้คือกิเลสทั้งนั้นมันปิดบังหุ้มห่อทางดีไว้เสียหมด คนเราจึงไม่กลัวบาป ทั้ง ๆ ที่บาปมีมาตั้งกี่กัปกี่กัลป์ มีมาตลอด บุญมีมาตลอด พวกนรกอเวจีเหล่านี้มีมาดั้งเดิม

เทศน์อบรมคณะนักเรียนนายทหารเรืออาวุโส จ.นครปฐม ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๔ (บ่าย)
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=415&CatID=2

อะไรจะจริงยิ่งกว่าธรรม

อย่างเรื่องของท่านอาจารย์มั่นนี่ลองดูซี ผมยอมรับว่าสุดวิสัย ก็ตะเกียกตะกายไปอย่างนั้นเอง ถ้าเป็นธรรมะส่วนละเอียด ๆ จะเป็นไปได้แต่งไปได้เขียนไปได้ยังไง ลองดูซี ธรรมะภายในจิตใจเป็นของละเอียดลออสุขุมมาก แม้จะเป็นธรรมะอันเดียวกันก็ตามกับในพระไตรปิฎก เราไม่ได้ประมาทพระไตรปิฎก แต่ละเอียดสุขุมยิ่งเข้าไปกว่านั้นอีก เพราะพระไตรปิฎกนี้ขึ้นอยู่กับผู้จดจารึก ยังได้เอามาถกเถียงกันอยู่ทุกวันนี้

คนมีกิเลสไปอ่านพระไตรปิฎก ไปเรียนพระไตรปิฎก เช่น อภิธรรมนี้ ถกเถียงกันยุ่งไปหมดเห็นไหมนั่น เพราะคนมีกิเลส ธรรมเป็นของจริงแค่ไหนหัวใจไม่ได้จริง ใจปลอม มันก็ถกเถียงกันเพราะความปลอมไม่ใช่เพราะความจริง ถ้าผู้ปฏิบัติแล้วมองดูที่ไหนก็รู้หมด เหมือนช้างตัวหนึ่งนั่นละ อันไหนเป็นหางช้าง อันไหนเป็นงวงช้าง อะไรเป็นงา อะไรเป็นหู อะไรเป็นสีข้างมันก็รู้หมดคนตาดี ๆ คนตาบอดไปคลำ คลำตรงไหนก็ว่าช้างเหมือนนั้นเหมือนนี้ไป ก็อย่างนั้นแหละ

ใครเรียนที่ตรงไหนก็ไปยึดกรรมสิทธิ์ อวดอำนาจความรู้ความฉลาดของตนขึ้นจากความจำนั้น แฝงความจำไปอีก เป็นปลอม ๆ ไปอีก เอามาโต้กันเสียเป็นบ้าน้ำลายโดยไม่รู้สึกตัว ถ้าหากปฏิบัติให้รู้ตามความจริงของธรรมที่ท่านสอนไว้ การประพฤติธรรมทั้งหมดอยู่ที่ไหน จิต เจตสิก รูป นิพพานนอกเหนือไปจากจิตนี้กับกายนี้ได้ยังไง เจตสิกก็ให้คิด แน่ะ จิตก็อะไรรู้ ๆ อยู่ทุกวันนี้ รูปก็รูปอะไร รูปธรรม นามธรรม ก็เท่านั้น ก็จะไปถามใคร ไปโต้เถียงกันให้เสียเวล่ำเวลาทำไม ถ้าไม่ใช่ตาบอดคลำช้าง

ท่านให้ปฏิบัติซีให้รู้ซี ใครรู้มากน้อยเท่าไรอาจหาญ ทำไมจะไม่อาจหาญ สัมผัสด้วยใจรู้ด้วยใจเพราะปฏิบัติด้วยใจนี่ ใจเป็นผู้ปฏิบัติ ใจเป็นผู้ค้นคว้าในธรรม

ทั้งหลายในกิเลสทั้งหลาย ต้องรู้ทั้งกิเลสหยาบ กลาง ละเอียด รู้ทั้งธรรมอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด อย่างละเอียดสุดสิ้นพ้นความละเอียดไปจนถึงความบริสุทธิ์ จะไม่รู้ที่ใจอะไรจะเป็นผู้รู้ อยู่ที่นี่ เพราะฉะนั้นอย่าไปคิดให้เสียเวล่ำเวลา เราพูดด้วยความแน่ใจอย่างนี้เอง

เราไม่ได้ประมาทปริยัติธรรม เราไม่ประมาท เราถือ เรากราบ เราไหว้สนิทใจ เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้า พระธรรมที่ไม่ใช่ในตำรานั้น และพระสงฆ์สาวกอรหัตอรหันต์ท่าน เรากราบสนิทใจด้วยกัน เราไม่ได้ประมาทธรรมทั้งหลาย ขอให้รู้ที่ใจมันยิ่งสนิทลงไปอีก กราบพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ กราบสนิทยิ่งกว่าอะไรอีก ขอให้จิตสนิทตัวเถอะ ทำอะไร ๆ สนิททั้งนั้น ถ้าจิตไม่สนิทแล้วทำอะไรมันก็ดีด ๆ ดิ้น ๆ มันไม่จริงไม่จัง ถ้าจิตเข้าถึงความจริงเสียแล้วทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่ดีดไม่ดิ้น จริงจังไปด้วยกันทั้งหมด

อะไรจะจริงยิ่งกว่าธรรม ใจเป็นผู้ทรงธรรม ธรรมกับใจอยู่ด้วยกัน การแสดงออกจะมีลุ่ม ๆ ดอน ๆ มีดีด ๆ ดิ้น ๆ หลอก ๆ ลวง ๆ ได้ยังไง มันต้องเป็นจริงออกมาทุกอย่าง ๆ พูดออกมาก็อาจหาญถ้าได้รู้ ไม่ว่าจะเป็นขั้นสมาธิ และไม่ว่าสมาธิขั้นใดผู้รู้ต้องอาจหาญ เพราะรู้ด้วยตัวเองนี่พูดออกมาด้วยความรู้ความเห็นของตัวเอง ถอดออกมาจากหัวใจนี้จะสะทกสะท้านไปไหน ความจริงเป็นอย่างนี้ ๆ ใครจะเชื่อไม่เชื่อไม่สนใจ นั่นถึงเรียกว่า **สนฺทิฏฺฐิโก** ได้เห็นประจักษ์ด้วยตัวเองแล้วจะว่าไง

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๒
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=873&CatID=3

กาลามสูตร ธรรมสำหรับผู้มีอุปนิสัย

สดๆ ร้อนๆ นะธรรม ถ้าลงได้รู้ในใจแล้วสดๆ ร้อนๆ ไม่ได้ไปคิดแหละว่าครั้งนั้นครั้งนี้ พอเจอเข้าไปปั๊บสดๆ ร้อนๆ เหมือนกันเลย สดๆ ร้อนๆ เหมือนกัน ผู้เห็นธรรมแล้วเป็นผู้สดๆ ร้อนๆ ตลอด กับพระพุทธเจ้าไม่ห่างไกลกันเลย เป็นอันเดียวกัน ยิ่งผู้เป็นพระอรหันต์ด้วยแล้วเป็นอันเดียวกันเลยกับพระพุทธเจ้า ห่างกันที่ไหน ธรรมเป็นอันเดียวกัน ความบริสุทธิ์เป็นอันเดียวกัน แสดงออกมาก็แบบเดียวกัน จึงไม่มีอะไรสงสัย

แต่นี้มันไม่มีผู้ปฏิบัตินั่นซิ คำว่าชาวพุทธๆ เต็มเมืองไทยเรา แต่หาผู้ปฏิบัติตามแถวทางแห่งพระพุทธเจ้าที่สอนไว้ไม่มี มันก็มีแต่ความรู้ที่จดจำกันมา แล้วก็หลอกกันไปหลอนกันไป ผู้เรียนมาก็ไม่ปฏิบัติตามที่เรียนมา มีแต่ความจำเฉยๆ ไม่เกิดประโยชน์ นั่นเห็นไหม ถ้าเรียนมาแล้วไปปฏิบัติ ธรรมะจะแสดงเหตุแสดงผลขึ้นมาภายในใจ ขอให้พี่น้องทั้งหลายนำไปปฏิบัตินะ

หัวใจนี้ควรแก่การรับธรรมด้วยกันทุกคน ถ้าปฏิบัติแล้วธรรมจะสัมผัสที่ใจ จะรู้ที่ใจ ความแปลกประหลาดต่างๆ ที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ในครั้งพุทธกาล จะมาปรากฏสดๆ ร้อนๆ อยู่ที่หัวใจของผู้ปฏิบัติธรรมนั้นแหละ จำให้ดีนะ จิตใจนี้ดีดดิ้นมาก เพราะไม่มียาเป็นเครื่องรักษา ไม่มีน้ำดับไฟเลย มันจึงเป็นไฟทั้งวันทั้งคืน แต่มีการอบรมจิตใจให้สงบอารมณ์บ้างเป็นบางกาล เท่ากับน้ำดับไฟ ใจของเราก็จะสงบในเวลาบังคับบัญชาด้วยอรรถด้วยธรรม จิตใจสงบแล้วจะปรากฏเย็นขึ้นและแปลกประหลาดภายในใจตัวเอง จากนั้นก็หยั่งความเชื่อลงถึงอรรถถึงธรรม ถึงมรรคผลนิพพานไปเลย ทีนี้ก็พยายามต่อไปเรื่อยๆ

ถ้าไม่ได้ทำเลยมีแต่อ่านหนังสือเฉยๆ เขาเหมือนเรา เราเหมือนเขา ไม่เห็นมีแปลกประหลาดอะไร คือมีแต่แผนที่ มีแต่แปลนบ้านแปลนเรือน เอามาไว้เต็ม

ห้องก็เป็นห้องของแปลนบ้านแปลนเรือน ไม่ได้นำแปลนออกมากางและปลูกสร้างตามแปลน มันก็ไม่ปรากฏเป็นรูปเป็นร่าง เป็นตึกรามบ้านช่องขึ้นมา ก็เป็นแปลนเต็มห้องอยู่นั้นแหละ อันนี้ตำรับตำราพระพุทธเจ้าก็มีถึงสามปิฎก พระสุตตันตปิฎก หนึ่ง พระวินัยปิฎก หนึ่ง พระอภิธรรมปิฎก หนึ่ง นี่เรียกว่าแปลนเรียนมาก็ทิ้งไว้อย่างนั้นมันก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร ไม่ปฏิบัติตาม

ถ้าปฏิบัติตาม พระสุตตันตปิฎก พระวินัยปิฎก พระอภิธรรมปิฎก มรรคผลนิพพานจะอยู่ที่นั่น ตึกรามบ้านช่องออกไปจากแปลน ก็อยู่ที่แปลนเป็นผู้ชี้บอก นี่ก็เหมือนกัน ให้เราปฏิบัติทุกคนนะโลกจะได้ชุ่มเย็นกับอรรถกับธรรม ที่จะให้ชุ่มเย็นตามกิเลสตัณหาไม่มีใครมีทางที่จะได้ชุ่มเย็น มีแต่ร้อนเป็นฟืนเป็นไฟเป็นคู่แข่งกันไป เขาก็กิเลส เราก็กิเลส ว่าแข่งดีแข่งเด่น แข่งดีกันอะไร มันไม่มีความดีที่จะมาแข่ง มีแต่ความชั่ว มีแต่ฟืนแต่ไฟมาแข่งกัน มันก็ร้อนพอๆ กันนั่นแหละ พากันจำเอานะ เอาละพอ วันนี้พูดเท่านั้นละ ต่อไปนี้จะให้พร

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กรุงเทพ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=3161&CatID=2

พระไตรปิฎกใน พระไตรปิฎกนอก

คือเมื่อจิตสงบแล้วหลายครั้งหลายหนก็เรียกว่าเป็นสมาธิ อันนี้สำคัญมากนะ ในศาสนาพุทธของเรานี้อันนี้ไม่ค่อยมีใครเอาออกมา จบพระไตรปิฎกก็จบเถอะ เรียนขนาดไหนก็เรียนเถอะ มีแต่ความจดความจำลูบคลำกันไปอย่างนั้นแหละ เรียนจบพระไตรปิฎกเราอย่าเข้าใจว่าคนนั้นมีหลักมีเกณฑ์นะ ก็เราเรียนมาแล้วนี่นะ พระไตรปิฎกเราก็ค้นเสียจนแหลกจะว่าไง ค้นเพื่อจะนำคติธรรมอันสำคัญ ๆ ออกไปปฏิบัติ ไม่ใช่ค้นเพื่อความรู้กระจ่างแจ้ง แล้วแสดงตัวเป็นคนรู้หลักนักปราชญ์อย่างนั้นอย่างนี้ เราไม่คิดอย่างนั้นนะ เราเรียนเราค้นพระไตรปิฎก เราค้นเพื่อหาหลักหาเกณฑ์ที่จะนำมาเป็นคติเครื่องเตือนใจสอนตนเวลาออกปฏิบัติ เราจึงได้ค้น

นี่เรียนไปเท่าไร เรียนบาปสงสัยบาป เรียนบุญสงสัยบุญ เรียนนรกสงสัยนรก เรียนสวรรค์สงสัยสวรรค์ จนกระทั่งเรียนถึงนิพพานก็ไปตั้งเวทีต่อสู้กับนิพพาน นิพพานมีหรือไม่มีนะ สิ่งที่กล่าวมาเหล่านี้มีหรือไม่มีนะ นี่คือการเรียนลูบคลำไปตลอดจนกระทั่งจบพระไตรปิฎกก็ลูบคลำตลอดหาความจริงไม่ได้ ทีนี้สมาธิจึงไม่มีในความจำ มรรคผลนิพพานจึงไม่มีในความจำ มีในความจริงเท่านั้น

ท่านว่าปริยัติคือการศึกษาเล่าเรียน เป็นแบบแปลนแผนผังเรียบร้อยแล้วท่านชี้เข้าไปตรงไหนให้ทำอย่างนั้น ท่านชี้ว่าให้ทำสมาธิ เอ้า ทำสมาธิ นี่เรียกว่าเป็นภาคปฏิบัติแล้วนะ พอเราปฏิบัติเป็นสมาธิ สมาธิในตำรับตำราท่านบอกว่าความสงบ ความแน่นหนามั่นคงของใจ เรียกว่าสมาธิ นั้นเป็นชื่อ นั้นเป็นตัวหนังสือ ไม่ใช่ตัวสมาธิแท้ เมื่อเราปฏิบัติตัวของเราเข้าไปจนกระทั่งถึงจุดที่ว่าจิตสงบ ความสงบก็ใจของเราเองสงบ อ๋อ ใจสงบเป็นอย่างนี้ แล้วตำราเป็นอย่างนั้น แต่ใจสงบแท้เป็นอย่างนี้ ตัวจริงเป็นอย่างนี้ ตำราเป็นอย่างนั้นเป็นชื่อ

เป็นนาม นี้ตัวจริงเป็นอย่างนี้ จากนั้นก็เป็นสมาธิแน่นหนามั่นคงขึ้นไป อ๋อ สมาธิเป็นอย่างนี้ ๆ แน่เข้าไป

นี่ภาคปฏิบัติ รู้ตรงไหนแน่นอนตรงนั้น ๆ ไม่ลูบคลำนะภาคปฏิบัติ เอ้า สมาธิขั้นใดไม่ต้องไปถามใคร เมื่อปรากฏขึ้นในใจ อ๋อ สมาธิเป็นอย่างนี้ ๆ มีแต่เป็นอย่างนี้ ๆ ไม่มีคำว่าลูบคลำสมาธิในภาคปฏิบัติแล้ว แน่เข้าไป ๆ ถึงขั้นปัญญาก็เหมือนกัน เมื่อสมาธิมีภูมิเต็มกำลังความสามารถที่จะคิดอ่านไตร่ตรองด้วยปัญญาได้แล้ว เพราะจิตอิ่มตัว ไม่วุ่นวายกับอารมณ์ต่าง ๆ หิวโหยในรูปในเสียงในกลิ่นในรส จิตไม่หิวโหยเพราะจิตมีสมาธิสงบตัวเรียบร้อยแล้ว พอออกจากความสงบตัวแล้ว เอ้า ก้าวทางด้านปัญญา

ปัญญาท่านให้พิจารณายังไง ให้พิจารณาสกลกายเรื่องธาตุเรื่องขันธ์สกลกายของเรา เรื่องอสุภะอสุภัง ความเน่าความเหม็นความเปื่อยความพุพองหนองไหลในร่างกายของเรา จนกระทั่งเรื่อง อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ความแปรสภาพความเป็นทุกข์ ตลอดถึง **อนตฺตา** ความหาตนหาตัวไม่ได้ ปัญญาของเรากระจ่างไปโดยลำดับ ๆ พอกระจ่างไปตรงไหนแก้กิเลสไปตรงนั้น ๆ อ๋อ ท่านแก้กิเลสท่านแก้อย่างนี้ นั่นเห็นแล้วนะ ปัญญาเป็นอย่างนี้เอง ปัญญาในตำรามีแต่ลูบคลำสงสัยตลอดเวลา ปัญญาในความจริงไม่ได้ลูบคลำ อ๋อ ๆ เรื่อย ๆ แหละ ปัญญาเป็นอย่างนี้ อ๋อ ท่านแก้กิเลสท่านแก้อย่างนี้ ๆ จนกระทั่งถึงก้าวขึ้นสู่ปัญญาปัญญานี้เป็นปัญญาสำคัญมากนะ ในปริยัติในที่ไหนก็ตามถ้าไม่ได้เข้าไปภาคปฏิบัติแล้วยังไงก็ไม่รู้ ว่างี้เลย ต้องเป็นภาคปฏิบัติอย่างเดียวเท่านั้นถึงจะรู้พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่านรู้จากภาคปฏิบัติ

ที่นี่พอก้าวเข้าขั้นปัญญา ปัญญาเริ่มแรกต้องได้บังคับบัญชาให้พินิจพิจารณาเสียก่อน เพราะยังไม่เห็นผลของงานตัวเองย่อมเถลไถลได้ เถลไถลไม่ได้ไปไหนนะ ปัญญาขั้นนี้จะถอนเข้ามาสู่สมาธิคือความสงบใจ ไม่อยากยุ่งเหยิง

วุ่นวายกับการงานอะไรทั้งนั้น จะมีแต่ความสงบเย็นใจสบายแน่วอยู่ทั้งวัน อยู่ได้ คนที่มีสมาธิอยู่ตลอด อยู่ที่ไหนอยู่ได้สบาย เพราะมีอารมณ์อันเดียวไม่มีอะไรเข้ามายุ่งเหยิง รูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัสต่าง ๆ ไม่เข้ามาสัมผัสสัมพันธ์ ไม่มายุ่งเกี่ยวก่อกวน มีแต่ความสงบแน่ว ก็อยู่นั้นได้ เพราะฉะนั้นพวกที่มีสมาธิจึงติดสมาธิได้ไม่เกิดปัญญา ปัญญาไม่เกิด ต้องได้ขุดค้นจากสมาธินี้ ออกมาทางด้านปัญญา

ปัญญาทีแรกก็ยังไม่เกิด ก็ต้องได้บังคับบัญชากัน เมื่อบังคับบัญชาจนกระทั่งเกิดความเข้าใจแล้ว ทีนี้ค่อยดูดดื่มไป ๆ อ๋อ เป็นอย่างนี้ ๆ ทีนี้เห็นผลประจักษ์แล้ว ไอ้เรื่องความเชื่อ ความพากความเพียร ความอุตส่าห์พยายามไม่ต้องบอก เป็นอันเดียวกันมาเลยกับความรู้จริงเห็นจริงนั้น อ๋อ เป็นอย่างนี้ ๆ จนกระทั่งก้าวเข้าสู่ภาวนามยปัญญา ปัญญาประเภทนี้ไม่มี เรียนจบพระไตรปิฎกก็จบ

ท่านบอกไว้กลางๆ ว่าภาวนามยปัญญาเพียงเท่านั้น ผู้ไม่ได้ทำภาวนามยปัญญานี้จะไม่ทราบเลยว่ารสชาติของภาวนามยปัญญาเป็นยังไง จึงต้องมีในภาคปฏิบัติเท่านั้น ภาคปริยัติไม่มี มีแต่ตำราบอกว่าภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วนๆ ทีนี้ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วนๆ มันเกิดยังไงแน่ะ ไม่รู้ ต้องผู้ปฏิบัติ อ๋อ ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ เกิดขึ้นอย่างนี้เอง

ตอบคำถาม ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๑

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1382&CatID=2

คัมภีร์ในชั้นอรรถกถาไม่น่าเชื่อถือ อยากฟังความเห็นหลวงตา

โดย : นาย ห .. อภิรมย์ ชูชีพ ถามเมื่อวันที่ 20 ต.ค. 2546

คัมภีร์ในชั้นอรรถกถาไม่น่าเชื่อถือ อยากฟังความเห็นหลวงตา

ขอกราบนมัสการพ่อแม่ครูบาอาจารย์ พระเดชพระคุณหลวงตาที่เคารพอย่างสูงยิ่ง.....กระผมมีคำถามเกี่ยวกับคัมภีร์ในชั้นอรรถกถา อยากฟังความเห็นของหลวงตาในเรื่องนี้ขอรับ.....คือว่า....เดี๋ยวนี้ ในวงการศาสนาพุทธมีนักวิชาการส่วนหนึ่ง บอกว่า คัมภีร์ในชั้นอรรถกถา ไม่น่าเชื่อถือ.....หลวงตาเห็นว่าอย่างไรขอรับ.... ขอกราบนมัสการมาด้วยความเคารพนับถืออย่างสูงยิ่ง.....นาย ห

คำตอบ เมื่อวันที่ 23 ต.ค. 2546

เรียนคุณอภิรมย์
หลวงตาเมตตาตอบปัญหาของคุณในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๔๖
ณ วัดป่าบ้านตาด ดังนี้

หลวงตา : คนที่พูดว่าไม่น่าเชื่อถือ เขาเป็นคนประเภทคาถา หรือเป็นคนประเภทอรรถกถา

โยม : เขาเป็นนักวิชาการครับ

หลวงตา : นักวิชาการ ถ้านักวิชาการก็นักวิชาการตาบอดเข้าใจไหม หามาอวดทำไม ใครจะเกินพระพุทธเจ้า นักวิชาการแก้กิเลสได้ นักวิชาการนี้กอบโกยกิเลสเข้ามาทิฐิมานะ ถือตัวว่าตัวรู้ตัวฉลาด นี้คือคลังกิเลสเข้าใจเหรอ พระพุทธเจ้าคือคลังของธรรม อรรถกถา ท่านแยกขยายออกมา คาถา อรรถกถา เป็นต้นแล้วก็แยกออกมาเป็นกิ่งเป็นก้าน มันก็กิ่งก้านของต้นไม้ต้นนั้นแหละ จะผิดหรือถูกจับกิ่งก้านเข้ามาก็มาหาลำต้นของมัน ถ้าเราไม่เป็นบ้าไปโดดจากกิ่งก้านลงเหวไปเสีย พวกนักวิชาการ อย่าเป็นนักวิชาการลงเหว เข้าใจไหม เอ้า ว่าไป

โยม : ขอโอกาสเจ้าค่ะ ที่มีคนถามถึงอรรถกถานะค่ะ ก็คงหมายถึงว่า ตำราที่อรรถกถาจารย์อธิบายคัมภีร์พระไตรปิฎก คงจะหมายถึงอย่างนั้นมากกว่า

หลวงตา : เออ ก็อย่างนั้นแล้ว พระไตรปิฎกก็มาจากคาถามาจากพุทธพจน์ว่ายังไง เราก็เลือกเฟ้นเอาซิ กิ่งนั้นก้านนี้ก็มาหาต้นใหญ่ ถ้ามันไม่เลือกผิดโดดผิดโดดผิดตกเหวตายเสียไม่กุสลาให้ เข้าใจเหรอ ก็ยังบอกให้พินิจพิจารณานะ นิสมฺม กรณํ เสยฺโย ว่าไง เอะอะจะไม่เชื่ออย่างเดียวไม่ได้ เราเก่งกว่าศาสดามาจากไหน เก่งกว่าอรรถกถาจารย์มาจากไหน จึงจะว่าไม่เชื่อทีเดียว อันนี้ก็ยิ่งเห็นความเลวความชั่วของเจ้าของเข้าใจหรือเปล่าล่ะ แล้วมีอะไรอีกล่ะ พุทธพจน์ คาถา อรรถกถา แปลมาเรื่อย ๆ ถ่ายทอดกันมาเรื่อย ๆ ใช่ไหมล่ะ เราก็จับไปจากนี้เข้าไปหาต้นตอเอาซิ ถ้าเป็นผู้เฉลียวฉลาดจริง ๆ น่ะ ถ้าจะเอาหลักวิชาการมาอวดนี้ นักวิชาอันนี้ไม่มีใครเชื่อเหมือนกันนั่นแหละ อย่าว่าแต่เราไม่เชื่ออย่างเดียวเขาก็ไม่เชื่อเราเหมือนกันทั้งโลกคนแบบนี้น่ะ เข้าใจเหรอ

http://www.luangta.com/thamma_forum/forum_detail.php?cgiForumID=495

จำเป็นหรือไม่ ?
การภาวนาต้องควบคู่ไปกับการเรียนอภิธรรม

โดย : ธนชัย ถามเมื่อวันที่ 14 ต.ค. 2546

จำเป็นหรือไม่การภาวนาต้องควบคู่ไปกับการเรียนอภิธรรม

กราบนมัสการหลวงตามหาบัวที่เคารพ

นับแต่ผมได้ฟังเทศน์ของหลวงตา ผมก็หันมาสนใจในพระพุทธศาสนา และได้ฟังหลวงตาเทศน์ผ่านทางอินเตอร์เน็ตอยู่เป็นประจำครับ อาทิ ปฏิบัติภาวนา ท่องพุทโธให้ติดอยู่แนบจิต ทำสมาธิ ตามคำแนะนำของหลวงตา และหาอ่านธรรมะที่มีอยู่ทางเว็บไซต์ครับ

จนกระทั่งผมได้สนทนากับเพื่อนที่สนใจในทางธรรมะ เพื่อนแนะนำให้ผมได้ไปอ่านพระอภิธรรม เพื่อความรู้อย่างสมบูรณ์ แต่เมื่อผมอ่านแล้วก็ไม่เข้าใจครับ ติดขัดในข้อบาลี ครั้นไปเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ก็ยิ่งไม่เข้าใจใหญ่ เมื่อพระผู้สอนก็เอ่ยถึงคำบาลี ผมเองก็ไม่เข้าใจความหมาย เพราะไม่เคยเรียนมาทางด้านนี้เลย

ดังนั้นผมขอถามว่า การปฏิบัติภาวนาจำเป็นหรือไม่ที่ต้องศึกษาพระอภิธรรมควบคู่ไปด้วยครับ ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณหลวงตาที่ได้เทศนาสั่งสอนแก่ชาวโลกให้หันมาสนใจในธรรมะเพื่อความพ้นทุกข์ครับ

คำตอบ เมื่อวันที่ 17 ต.ค. 2546
เรียนคุณ ธนชัย หลวงตาได้เมตตาแสดงธรรมตอบปัญหาธรรมของคุณให้
เมื่อเช้าวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๖ ณ วัดป่าบ้านตาด ดังนี้

หลวงตา: อภิธรรมก็คือพระพุทธเจ้าองค์เอก เข้าใจเหรอ นั่นแหละตู้อภิธรรมคือพระพุทธเจ้าองค์เอก อภิธรรมออกมา ออกมาจากพระพุทธเจ้า ครั้นออกมาแล้วก็มาเป็นความจดความจำของผู้ไม่เคยปฏิบัติ ไม่เคยรู้เคยเห็น มันจึงเหลวไหลไปทั้งเขาทั้งเรา เพราะฉะนั้นจึงเอาภายในจิตนี้ให้ดี อภิธรรมอยู่ในจิตนี้ เข้าใจหรือ บอกอะไรก็ไม่เหนือไปจากสติกับจิตให้ติดแนบกัน มันจะแยกขยายไปไหนอาการของจิต มันจะค่อยรู้ค่อยแตกแขนงออกไป แล้วปัญญาจะค่อยพิจารณาไปตามสิ่งที่รู้ที่เห็นนั่นแหละโดยไม่ต้องสงสัย กิเลสมันไม่เห็นมีบาลีวะ ตรงนี้ไม่เห็นใครพูดกันเอะอะก็บาลี ๆ บาลีเป็นเรื่องธรรมของพระพุทธเจ้า กิเลสมันไม่เห็นเป็นบาลีอะไร

เดี๋ยวนี้มีตั้งแต่เอากิเลสมาใช้กัน ครั้นเวลาจะพูดธรรมะก็ขึ้นเป็นบาลีแล้วก็แปลสุ่มสี่สุ่มห้า เจ้าของก็ไม่เคยปฏิบัติ บาลีว่างั้นบาลีว่างี้ไปเลย แล้วเต็มตั้งแต่บาลีแหละพวกปริยัติ หลวงตาบัวนี้ก็เป็นมหาบัว มันก็เป็นหนอนแทะกระดาษ เข้าใจไหม ถ้าไม่ปฏิบัตินะ ถ้าปฏิบัติจะเป็นความจริงขึ้นมาทันที เพราะฉะนั้นจึงขอให้มีภาคปฏิบัติ จิตตภาวนาเป็นรากใหญ่สำคัญมากของการปฏิบัติ และผลทั้งหลายจะรู้ขึ้นจากภาคปฏิบัติ เพียงแต่เรียนจำมาเฉย ๆ ยกคัมภีร์มาแบกจนหลังหักมันก็ไม่เกิดประโยชน์ เพราะเป็นความจำ เด็กเรียนก็ได้ผู้ใหญ่เรียนก็ได้ ผู้หญิงผู้ชายเรียนก็ได้จำได้ด้วยกัน แต่ไม่มีกิเลสถลอกปอกเปิก ถ้าไม่นำออกปฏิบัติ ถ้านำออกปฏิบัติไม่ว่าหญิงว่าชาย นักบวชหรือฆราวาส ปฏิบัติได้ด้วยกัน เพราะจิตนี้ไม่มีเพศ กิเลสก็ไม่มีเพศ มันอยู่ในจิต ธรรมไม่มีเพศ อยู่ในจิต แก้เข้าไปถูกจุดแล้วกิเลสก็กระจายออก บาลีไม่บาลีไม่สำคัญ เข้าใจหรือ เอาแค่นี้ก่อน

http://www.luangta.com/thamma_forum/forum_detail.php?cgiForumID=439

พระอภิธรรมปิฎกไม่มี ?

ถ้าทางวัดทางพระศึกษามาด้วยดี ปฏิบัติมาโดยชอบธรรมแล้วออกมาไม่ค่อยผิดพลาด ถ้าไปศึกษาเฉย ๆ ไม่สนใจกระทั่งว่าศีลเป็นยังไง ศีลเป็นยังไงไม่สนใจ มีแต่ศึกษาจับคำเอาเฉย ๆ คำพูด ๆ ศีลไม่มีสักตัว มันอาจจะลบว่าในพระไตรปิฎกนี้ไม่มีพระวินัยปิฎกก็ได้ เวลานี้ก็เริ่มปรากฏแล้วว่า อภิธรรมปิฎกไม่มีในพระไตรปิฎก ไตรแปลว่าอะไร ติ ออกจากสาม แปลสภาพมาเป็นไตร ปิฎกแปลว่า ภาชนะ ฟังให้ดีนะ นี่เรียนมาจะเอามหาออกเสียวันนี้ ปิฎก ภาษาบาลีเรามาแปลเป็นภาษาไทยว่า ปิฎก แปลว่า ภาชนะสำหรับรับรองปิฎกทั้งสาม ไตรนั่นน่ะสาม ภาชนะสำหรับรับธรรมทั้งสามประเภท

พระวินัยหนึ่ง พระสูตรหนึ่ง พระอภิธรรมหนึ่ง นี้คือปราชญ์ไปจดจารึกมาออกเป็นพระไตรปิฎก พระวินัยปิฎก ๑ พระสุตตันตปิฎก ๑ พระอภิธรรมปิฎก ๑ เรียกว่าสาม พระวินัยปิฎกนี้เรียกว่ากฎของพระ วินัยของพระ กฎหมายพระ พระสูตรนั้นพูดถึงเรื่องสัตว์เรื่องบุคคล ทำดีทำชั่ว ตกนรกไปสวรรค์อะไร มีอยู่ทั่วไป เรียกว่าพระสูตร บางแห่งธรรมที่สูงกว่านั้นเข้ามาเป็นพระสูตรก็มี เช่น ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร นี่อริยสัจนะนี่ เข้าในพระอภิธรรมปิฎกได้เลยไม่สงสัย จากนั้นก็พระอภิธรรม พระอภิธรรมปิฎก แปลว่าธรรมที่สูงสุดกว่าธรรมทั้งสองประเภทนี้

พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาด้วยพระอภิธรรมปิฎก ด้วยจิตตภาวนา รากแก้วของพระอภิธรรมปิฎกคือภาวนา พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นด้วยองค์ภาวนาล้วน ๆ เป็นศาสดาเอก เจริญอานาปานสติ เป็นยังไงที่ว่าพระอภิธรรมปิฎก จิต เจตสิก นิพพาน มีแต่เรื่องจิตล้วน ๆ นะ นี่ละท่านแสดงในอภิธรรมปิฎกไว้ นี่ก็ดูไม่ใช่มาพูดพล่าม ๆ นี่นะ ไม่ว่าพระสูตร พระวินัย พระอภิธรรม เราดูมาทั้งนั้นก่อนที่จะออกปฏิบัติ เพราะฉะนั้นที่จะมาโกหกง่าย ๆ ไม่ได้นะ ควรตีปากตีเอาเลยเรานะ เราก็มีมือ เขามีปาก พูดออกมาเป็นการลบล้างอรรถธรรมตีปากเลย อยากว่า

อย่างนั้นนะ ก็เรียนมาด้วยกัน เห็นมาด้วยกัน นี่แว่ว ๆ ทราบมาอย่างนั้นว่า พระอภิธรรมปิฎกนี้ไม่มีในพระไตรปิฎก มี ๒ ปิฎก คือพระวินัยปิฎกกับพระสุตตันตปิฎก

พระอภิธรรมปิฎกคือหัวใจของพระ ถ้าอันนี้ไม่มีแล้วก็แสดงว่าศาสนาพุทธเราหมดเลย ไม่มี ศาสดาองค์เอกก็ขึ้นไม่ได้ ต้องขึ้นจากอภิธรรมนี้ พระอรหันต์ทุกองค์ขึ้นจากอภิธรรมปิฎกนี้ไม่ขึ้นจากไหน พระวินัยปิฎกนี้ท่านบัญญัติทีหลัง แต่ก่อนยังไม่มีพระวินัย เมื่อทำผิดทำพลาดก็ตั้งบัญญัติพระวินัย กฎหมายพระเข้าไป ๆ เรื่อย ๆ กฎหมายเป็นพื้นฐานแล้วก็ยังเป็นอนุบัญญัติ คือบัญญัติทีหลังปลีกย่อยไป อาบัติเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้บัญญัติต่อไป ๆ นี้เรียกว่าพระวินัยปิฎก พวกพระสุตตันตปิฎก ใครก็ทราบดังที่พูดนั่นละ นิทานเรื่องนั้นเรื่องนี้ ส่วนมากออกจากพระสุตตันตปิฎก ส่วนพระอภิธรรมปิฎกนี้พูดถึงเรื่องจิตตภาวนาเป็นพื้นฐานเลยเทียว พระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยพระอภิธรรม พระอรหันต์ตรัสรู้ด้วยพระอภิธรรม ถ้าพระอภิธรรมนี้ไม่มีในพระไตรปิฎกหรือไม่มีในศาสนาแล้ว ศาสนาก็หมดไปเลย นี่คือรากแก้วของศาสนาได้แก่พระอภิธรรม จะเป็นอะไรไป

มันเรียนเฉย ๆ ไม่ปฏิบัติก็จะไปรู้อะไร ให้เรียนซิ พระพุทธเจ้าปฏิบัติมาทุกสิ่งทุกอย่าง เรียนในหลักธรรมชาติคือพระพุทธเจ้า พระสงฆ์สาวกก็เรียนจากพระโอษฐ์ของพระพุทธเจ้าแล้วก็มาปฏิบัติ ๆ ปฏิบัติลงในจิตตภาวนา ภาวนานี้จะเป็นอะไร ถ้าไม่ใช่พระอภิธรรมจะเป็นอะไรไป คำว่า นิพพาน จิต เจตสิก รูป นิพพานอะไรเหล่านี้ อธิบายไปเป็นเรื่องอภิธรรม คือเกี่ยวกับเรื่องจิตตภาวนาล้วน ๆ ลงได้เข้าทางด้านภาวนาหนีจากอภิธรรมไม่ได้ แยกไปไม่ได้เลย ถ้าอยากตกนรกก็เอ๋า ว่างั้นเลย พระอภิธรรมไม่มี นั่นละมันจะลงนรก ต่อไปนี้พระวินัยก็จะไม่มี

แล้วยังได้ยินแว่ว ๆ อีกนะว่า พระพุทธเจ้าไม่ควรจะไปยึดท่าน คือพระพุทธเจ้าไม่มี ท่านปรินิพพานไปแล้ว ยังเหลือแต่พระธรรมกับพระสงฆ์

พระพุทธเจ้านิพพานไปแล้วถ้าจะไปยึดองค์ท่าน ก็จะเป็นการติดรูปติดอะไรท่านไป นี่มันบ้าหรือดี เราก็หูบ้าฟังมาอย่างนี้เหมือนกัน ถ้าเขาพูดว่าเป็นบ้าเราก็หูบ้าเหมือนกัน บ้าไปตามบ้า วันนี้พูดเรื่องบ้าด้วยกัน เรื่องพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ตัดพระพุทธเจ้าออก คือพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วถือท่านหาอะไร เขาว่าอย่างนั้น

เราก็อยากถามย้อนขึ้นมาหาโคตรแซ่ของมึงนั้น ตายไปแล้วมึงถือท่านทำไม เราอยากถามว่าอย่างนั้นนะ ก็ยังถือโคตรถือแซ่อยู่นะ โคตรแซ่พ่อแม่ปู่ย่าตายาย ตายไปแล้วก็ยังเคารพนับถือท่านอยู่ใช่ไหม นี่พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วเพียงพระรูปพระร่างก็ยังบอกแล้วนี่นะ นี่ละองค์ศาสดาเอกที่เป็นหัวใจของสัตว์โลก พระพุทธเจ้า ๑ พระธรรม ๑ พระสงฆ์ ๑ หัวใจของชาวพุทธเรา ตัดพระพุทธเจ้าออกแล้วมีความหมายอะไร

จะว่าติดพระพุทธเจ้า เอ้าถ้าว่าจะกลัวติดพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสายทางเดินเข้าสู่มรรคผลนิพพาน คือ พุทธ ธรรม สงฆ์ นี้ เป็นทางเดิน หัวใจของผู้ปฏิบัติธรรมที่จะก้าวไปตามสายทาง พุทโธ ธัมโม หรือสังโฆ ก็ตาม เข้าสู่มรรคผลนิพพานอันเป็นธรรมธาตุล้วน ๆ จะเข้าอยู่สามจุดนี้ พุทโธกระเทือนถึงธรรมอันนั้นเลย ธัมโมกระเทือนถึงธรรมอันนั้นเลย สังโฆกระเทือนถึงธรรมธาตุอันใหญ่หลวงนั้นเลย แล้วไปตัดพุทโธออกแล้วมีความหมายอะไร

เอ้า บอกกันเลย มาวัดป่าบ้านตาดนี่ สายทางที่จะมาวัดป่าบ้านตาดมีเห็นไหม เวลานี้เขาลาดยางเรียบ เขาลาดยางมันไม่ดีสู้เราบุกเลยไม่ได้ อย่ามาตามทาง ถ้ามาตามทางนี่มันจะติดหนทาง มันจะติดรูปติดร่างของถนนหนทาง ติดยางติดอะไร ให้บุกมาเลยทีเดียว ต้นไม้แถวนั้นจะพังไปหมดนั่นแหละ หัวมันแตก หัวแตก ต้นไม้พังไม่พังไม่รู้แหละ นี่เห็นไหมอย่างนี้มันก็มาพูดหน้าด้าน ๆ ผู้ปฏิบัติธรรมหรือผู้เรียนธรรมเรียนมาทำไมเรียนมาแบบนี้น่ะ ลบล้างศาสนาอย่างนี้

พระพุทธเจ้าไม่มี ศาสนาก็หมดจะว่าอะไร ศาสนาเกิดจากใครไม่เกิดจากพระพุทธเจ้า นั่น คำว่า พุทโธ ๆ คือหัวใจของชาวพุทธเรา ยึดพุทโธนี้เพื่อรวมกระแสของจิตเข้าเป็นตัวของตัวเองขึ้นมา พุทโธนี้เด่นขึ้นมา ธรรมเริ่มเกิดแล้วเห็นไหมล่ะ ถ้าพุทโธไม่รวมเกิดไม่ได้นะ ต้องบริกรรม เอาความรู้นี้มารวมอยู่ในจุดคำบริกรรมคำไหนก็ตาม ให้เป็นที่รวมของผู้รู้ เช่น ธัมโม หรือสังโฆก็ตาม หรืออัฏฐิ ๆ ก็ตาม ผู้รู้ให้อยู่ที่อัฏฐิ อัฏฐิคืออริยสัจ จับอยู่นั้น ทีนี้เวลาจิตไม่แยกแยะไปไหน ให้อยู่นั้น ต่อไปก็สั่งสมความรู้นี้เด่นขึ้น ๆ ความสงบเยือกเย็นก็จะปรากฏขึ้นจากคำบริกรรมที่ยึดเป็นเกาะไว้อย่างมั่นคง แล้วก็ปรากฏเป็นความรู้เด่นขึ้นมา ๆ ผู้รู้เด่นแล้วที่นี่

ผู้รู้เด่นแล้วก็เรียกว่าเป็นความสงบ สมถธรรมเกิดขึ้นพร้อมกันแล้ว วิปัสสนาธรรม สมาธิธรรม เกิดขึ้นจากจุดนี้ ไม่เกิดขึ้นจากพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นจากอะไร ตัดพระพุทธเจ้าแล้วก็หมดไม่มีความหมายเลย ทำลายศาสนาว่างั้นเลย ถ้าลงตัดพระพุทธเจ้าว่าไม่ให้มีแล้ว เป็นผู้ทำลายศาสนาโดยตรง ถ้าเป็นพระก็ทำลายอยู่ภายใน ภายในวัด ภายในศาสนา ถ้าเป็นฆราวาสก็ทำลายอยู่ข้างนอก ผู้อยู่ข้างนอกก็ทำลายศาสนาอยู่ข้างนอก ผู้อยู่ข้างในก็ทำลายศาสนาข้างใน ศาสนาก็หมดชาติก็หมด เพราะชาติอยู่กับศาสนา เฉพาะชาวพุทธของเรา

เราก็ได้ยินแว่ว ๆ เราก็ไม่ยืนยันนะ เราก็ได้ยินแว่ว ๆ เราก็พูดแบบแว่ว ๆ เหมือนกัน ใครจะมาจับตัวเราไม่ได้ก็ได้ยินมาอย่างนั้น เราหลบทีเดียวก็ไปได้ยากอะไร เพราะเราไม่จริงจัง ถ้าจริงจังเอาคัมภีร์ตีหัวมันเลย นี่มึงไม่เห็นหรือ อันนี้เพียงแว่ว ๆ เราก็พูดแบบแว่ว ๆ ถ้าเขาว่ามา ก็ได้ยินแว่ว ๆ นี่ว่างั้น แกมาโจทก์ก็ต้องโจทก์แบบแว่ว ๆ ด้วยกันซี อย่ามาโจทก์จริงจังกับเรานะ เพราะเราแว่ว ๆ เราก็ว่าอย่างนี้ ให้มันเข้ากันได้ยังงั้นซิ นี่เราได้ยินแว่ว ๆ มาอย่างนี้นะ

เทวดาไม่มี นั่นฟังซิ พระพุทธเจ้าสอนเทวดากับพุทธบริษัทประชาชนทั้งหลายนี้เสมอกันหมด ในพุทธกิจมี ตอนบ่าย ๓ โมง ๔ โมงสอนพ่อค้าประชาชน ตั้งแต่พระมหากษัตริย์ลงมา ตอนค่ำประทานโอวาทแก่พระสงฆ์ บาลีก็มี แต่เราไม่ยกบาลี   ยกเนื้อความมาแปลเอาเลย ตอนค่ำสอนพระสงฆ์ อบรมพระสงฆ์ ตอนเที่ยงคืนไปแล้วก็อบรมแก้ปัญหาเทวดา นี่ พุทธกิจ ๕ เป็น ๓ ข้อแล้ว นี่ละในวงศาสนาของพระพุทธเจ้า

พุทธกิจคืองานของพระพุทธเจ้าโดยเฉพาะ คนอื่นจะทำอย่างพระองค์ไม่ได้ พอเที่ยงคืนมาก็สอนบรรดาเทวดาทั้งหลายซึ่งเป็นเหมือนกับมนุษย์นี่ อันนั้นเป็นนามธรรม อันนี้เป็นรูปธรรม เห็นกันอยู่นี้ อันนั้นเห็นด้วยใจ รู้ด้วยใจ เทวดาประเภทต่าง ๆ เช่นอย่างตาเรานี้มีวิสัยที่จะดูรูป หูไปดูแทนรูปไม่ได้ ตาจะไปฟังแทนหูไม่ได้ เป็นคนละหน้าที่ ๆ อันนี้หน้าที่ของพระญาณหยั่งทราบหรือพระจิตของพระพุทธเจ้าควรจะรู้จะเห็นอย่างนี้ก็เห็น ควรจะรู้เฉพาะวิถีจิตคือพระญาณหยั่งทราบจำพวกเทวบุตรเทวดาอินทร์พรหม เปรตผีประเภทต่าง ๆ เป็นวิสัยของจิตล้วน ๆ ที่จะดู ไม่ใช่ตาเนื้อจะไปดู ท่านก็เอานั้นออกดู เอานั้นออกใช้ เอานั้นออกสอน นี่เป็นประเภท

พวกเรามีอีโต้อันเดียวไปฟังโป๊ก ๆ สร้างบ้านทั้งบ้านก็เอามีดอีโต้อันเดียว สร้างปราสาท ๖-๗ ชั้น ก็เอามีดอีโต้อันเดียว จะเอามีดอีโต้อันเดียวไปอวดนายช่างเขาได้ยังไง นายช่างเขามีเครื่องมือกี่ประเภท พระพุทธเจ้าเป็นนายช่างเอกเลิศเลอ มีเครื่องมือกี่ประเภท สั่งสอนสัตว์โลกด้วยเครื่องมือคือธรรมทั้งนั้น ท่านแยกประเภท ๆ เที่ยงคืนสอนเทวดา ก็อยู่ในพุทธกิจ ๕ ลบออกได้ยังไง จากนั้นก็เล็งญาณดูสัตวโลก ภพฺเพภพฺพา วิโลกานํ ทรงเล็งญาณดูสัตว์โลก ใครจะมีอุปนิสัยปัจจัยพอเป็นสาระและเป็นสาระ ซึ่งควรจะได้บรรลุธรรมอย่างรวดเร็วแต่จะเสียชีวิตเสียก่อน ก็เสด็จไปโปรดคนนั้นก่อนเมื่ออยู่ในฐานะเป็นไปได้ จากนั้นก็ปุพฺพเณฺห ปิณฺฑปาตญฺจ ออกบิณฑบาตโปรดสัตว์โลก

เห็นไหมนี่พุทธกิจ ๕ มีอยู่นี่ตัดไปไหน เทวดาตัดไปไหน ถ้าตัดก็ตัดออกหมด อย่างนั่งอยู่นี่ตัดออกหมด ว่าเทวดาไม่มีพวกนี้ก็ไม่มีเหมือนกันจะว่าไง ก็ในคำสอนอันเดียวกัน อันนี้ดูด้วยตาเนื้อ ดูพวกกายทิพย์ดูด้วยจิตใจ เหมือนอย่างเราฟังเสียงด้วยหู เราดูสิ่งต่าง ๆ ด้วยตา นั่นมันเป็นคนละวิสัย ๆ จะมาเอาสับสนปนเปกันไม่ได้นะ มันใช้ไปคนละทิศละทาง แล้วเครื่องมือที่สั่งสอนสัตว์โลกประมาณว่า ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ นี่เครื่องมือของธรรมที่สั่งสอนสัตว์โลก นี้พอประมาณนะ ที่พระพุทธเจ้าสั่งสอนโลกไม่ต้องพูดละ ครอบโลกธาตุเลย แล้วไหนว่าเทวดาไม่มียังไง

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๓
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=672&CatID=2

ถอดออกมาจากความเป็นของจิต

ถ้าพูดถึงเรื่องดูหนังสือเราดูมากจริงๆ แต่เดี๋ยวนี้ก็ลืมมากพอๆ กัน จนแทบจะไม่มีอะไรเหลือนะ ตำรับตำราคัมภีร์ไม่ได้ดูมากเฉพาะอภิธรรม พระอภิธรรมไม่ค่อยได้ดูมาก พระวินัย พระสุตตันตะ ดูมาก ส่วนพระอภิธรรมเรายอมรับว่าเราไม่ค่อยได้ดูมาก อภิธรรมคือเรื่องจิตตภาวนาล้วนๆ พูดแต่เรื่องจิต หมุนเข้าๆ จึงว่าอภิธรรม ธรรมที่ละเอียดสุขุมมาก พระสูตร พระวินัยปิฎก จากนั้นก็พระอภิธรรม ท่านถอดออกมาจากพระทัยของพระพุทธเจ้านะ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ปึ๋งขึ้นมานี้ ปิฎกใหญ่ขึ้นแล้ว

ดูเหมือนท่านสังคายนาครั้งที่สามหรือที่สี่เราจำไม่ได้ที่ได้จดจารึกออกมา แต่ก่อนก็สังคายนาร้อยกรองธรรมวินัยมาถึงสองสามครั้งละมัง จึงมีผู้คิดว่าต่อไปผู้เชี่ยวชาญทางด้านธรรมด้านวินัยนี้จะค่อยล่วงไปๆ ให้รีบจดจารึกไว้เสีย จึงได้จดจารึกออกมาเป็นคัมภีร์ ดูเหมือนสังคายนาครั้งที่สามหรือที่สี่ (ดูเหมือนจะเป็นครั้งที่ห้าค่ะ ที่ลังกา) นั่นแล้วมันลืม ก็เคยอ่านแล้ว เห็นไหมล่ะ แต่แล้วมันก็ลืมอย่างนี้ละ นี่ละจึงได้เป็นคัมภีร์ออกมา แต่ก่อนออกจากพระทัยพระพุทธเจ้าล้วนๆ พระสงฆ์สาวกเหมือนกัน บรรลุธรรมปึ๋ง พระไตรปิฎกขึ้นพร้อมๆ เป็นธรรมแท้ไม่ใช่ธรรมความจำ เป็นธรรมความจริงเกิดขึ้นมาและเป็นสมบัติของตนด้วยๆ ตลอด

ทีนี้เวลาออกไปหาคัมภีร์แล้วก็เลยเป็นแขนงออกไป แขนงเลยเลื้อยไปไม่มีสิ้นสุด แต่หาจะยึดจะจับจะเกาะจะเป็นสาระอะไรก็ไม่ได้ ถ้ามีแต่ศึกษาเล่าเรียนมีแต่ความจำ คืบคลานไปอย่างนั้นไม่ได้สาระ เราไม่ได้ประมาท ไม่ประมาทยังไงก็เราก็เรียนเหมือนกัน แน่ะ มันไม่ได้หลักได้เกณฑ์นะเพียงเรียนเฉยๆ มันคืบมันคลานลูบไปคลำไปๆ ว่าบาปบุญ สงสัยไปพร้อมนะ พระพุทธเจ้าสอนลงอย่างถูกต้องแม่นยำ บาปมีบุญมี รู้แล้วเห็นแล้วจึงนำมาสอน ไอ้พวกที่ไปอ่านตาม

ตำรับตำรา บาปมีจริงเหรอ บุญมีจริงเหรอ จนกระทั่งเรียนไปถึงนิพพาน ยังไปตั้งเวทีตีกับนิพพาน นิพพานมีจริงๆ หรือ นั่นเห็นไหม นี่ความจำมันไม่ใช่ความจริง

ความจริงคือเกิดขึ้นกับตรงนั้น กับใจๆ รู้ที่ใจ เห็นที่ใจ เป็นสมบัติของตนเป็นลำดับลำดาไป ความจำไม่เป็นนะ หลงลืมไปได้ นี่ละภาคปฏิบัติเรานำมาพูดเอาความจริงออกมาพูด ใครจะหาว่าโอ้ว่าอวดว่าขวานผ่าซาก กระแทกแดกดันก็ตาม เราไม่มีความรู้สึกในทางนั้น มีแต่ความจริง ว่าไปตามความจริง ดังที่ได้เคยเล่าให้บรรดาพี่น้องลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลายฟังตลอดมา การเทศนาว่าการอย่างทุกวันนี้กับแต่ก่อนเป็นคนละโลก คือแต่ก่อนก็เรียนคัมภีร์มาด้วยกันอ่านมาด้วยกัน ไม่ว่าท่านว่าเราพระทั่วประเทศไทยเราศึกษาเล่าเรียนมาตามคัมภีร์ๆ เวลาเทศน์ ก็เทศน์ไปตามตำรับตำรา ท่านเหมือนเรา เราเหมือนท่าน เป็นธรรมดาไม่มีอะไรสะดุดใจ

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=3530&CatID=2

หลักของจิตตภาวนาออกจากอภิธรรม

เพราะของจริงมีอยู่ นอกจากเราไม่เห็นเฉย ๆ ก็ประหนึ่งว่าของจริงทั้งหลายเหล่านั้นทั้งดีและชั่วไม่มี เพราะตาบอด ทีนี้พอเปิดตาออกไปมากน้อยก็จะเริ่มเห็นของดีของชั่วซึ่งมีอยู่แล้ว พอเปิดออก ๆ ก็เห็นชัดทั้งดีและชั่ว เปิดจ้าออกหมดแล้วก็เห็นหมดจะว่าไง เมื่อเห็นหมดจะให้บอกว่าไม่เห็นได้ยังไง เวลามันมืดก็บอกว่ามันมืด มันรู้อยู่ว่ามันมืดก็บอกว่ามันมืด เวลามันสว่างออกมามากน้อยก็รู้อยู่ว่าสว่างมากน้อย จนกระทั่งมันจ้าออกไปแล้วจะให้พูดว่ายังไง นี่ก็ได้ปฏิบัติมาอย่างนี้ก็ได้พูดให้พี่น้องทั้งหลายฟัง

เริ่มแรกตั้งแต่ปฏิบัติมาเต็มกำลังความสามารถ ความรู้นี้ค่อยเบิกออก ๆ ด้วยภาคปฏิบัติจิตตภาวนาเป็นอันดับหนึ่ง อันนี้เป็นเครื่องเบิกกว้างออกไปตลอดจนทะลุปรุโปร่งทั่วโลก ออกจากจิตตภาวนา เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงตรัสรู้ด้วยจิตตภาวนา พระสงฆ์สาวกทุก ๆ องค์ เป็น **สรณํ คจฺฉามิ** ของพวกเราตรัสรู้ด้วยจิตตภาวนาทั้งนั้น มีหลักอย่างที่กล่าวไว้ทุกวันนี้ว่า พระอภิธรรม อภิธรรมคือธรรมอันยอดเยี่ยม ได้แก่หลักของจิตตภาวนา ออกจากอภิธรรมทั้งหมด พระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยอภิธรรม พระอรหันต์ทั้งหลายตรัสรู้ด้วยอภิธรรม ท่านแจ้งกระจ่าง นี้จึงเป็นธรรมจำเป็นมากสำหรับในวงพุทธศาสนา

พระไตรปิฎกมีสาม พระสุตตันตปิฎก คือเรื่องราวต่างๆ ของสัตว์ของบุคคล ที่ทำบาปทำบุญ ทำดีทำชั่ว ไปตกนรกหมกไหม้เป็นเปรตเป็นผีขึ้นสวรรค์ชั้นพรหม ท่านพูดเรื่องราวเหล่านี้ เรียกว่าพระสูตร พระวินัยคือกฎหมายพระ พระวินัยได้แก่กฎหมายพระ ศีล ที่ว่าศีล ๒๒๗ นี้ว่าไว้พอประมาณ ส่วนที่มีมากกว่านั้นทรงตั้งเป็นอนุบัญญัติ บัญญัติทีหลังนี้มากมายก่ายกอง นี้เรียกว่ากฎหมายพระ เรียกว่าพระวินัย เป็นพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎกดังที่กล่าวมาตะกี้นี้ แล้วพระอภิธรรมปิฎกนี้ตามวิถีของจิต มันเกิดมันตายมากี่กัปกี่กัลป์ มัน

เกิดมันตายมาด้วยเหตุผลกลไกอะไร มันจึงต้องเกิดต้องตาย มันจึงไปสูงไปต่ำไปตลอดเวลา สิ่งที่ไหนเขาก็บอกว่าตาย ๆ สัตว์เกิดสัตว์ก็ตาย คนเกิดคนก็ตาย แม้แต่พวกเปรตพวกผีสัตว์นรกอเวจีก็ยังมีเกิดมีตาย คือหมายความว่าเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติมาเรื่อย

แล้วสิ่งที่พาให้ไปเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติ ไม่ได้ยินว่าเกิดว่าตาย ติดแนบอยู่ตลอดเวลา ให้สัตว์ทั้งหลายได้รับความทุกข์ยากลำบาก โดยที่ว่าไปเกิดที่นั่นไปตายที่นี่คืออะไร คือใจ นี่ละใจดวงนี้ละไม่เคยตาย เรื่องตายคือจิตที่เข้าไปอาศัยร่างใด ร่างนั้นก็เป็นสภาพของสัตว์ของบุคคลขึ้นมา ทีนี้พอสภาพอันนั้นมันหมดไปแล้วจิตดวงนี้ก็ถอนตัวออกแล้วไปก่อภพใหม่ ก่อภพใหม่นี่ภพดีภพชั่ว แล้วแต่กรรมดีกรรมชั่วของตัวเองที่สร้างไว้เวลามีอัตภาพอยู่นั้น ตัวนี้ไม่ตาย ไปเรื่อย ๆ

นี่ละจิตตภาวนาหรืออภิธรรม ท่านตามวิถีจิตอันนี้ แกะรอยจิตตัวพาเกิดพาตายนี้ด้วยจิตตภาวนา ตามเข้าไป ๆ จนกระทั่งถึงที่สุดจุดหมายปลายทางแห่งความเกิดความตาย ได้แก่วิมุตติหลุดพ้น สังหารกิเลสตัวพาเกิดพาตายซึ่งแทรกอยู่ในจิตนั้นออกไปหมดแล้ว เรียกว่าวิมุตติหลุดพ้น ที่นี่ท่านไม่ต้องเกิดต้องตายด้วยภพภูมิต่าง ๆ อีกต่อไปแล้ว จิตนั้นก็กลายเป็นจิตธรรมธาตุขึ้นมา ธรรมธาตุเรียกว่าตายตัวแล้ว เรียกว่าธรรมธาตุ หรือว่านิพพาน หรือว่าวิมุตติ ๓ ประเภทเหล่านี้เรียกเป็นไวพจน์ของกัน ใช้แทนกันได้ นี่ละจิตดวงนี้ นี่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ตามรอยจิตดวงนี้ไปถึงขั้นนั้นด้วยอภิธรรม ไม่มีใครที่จะเว้นอภิธรรมไปได้ที่จะได้ตรัสรู้ธรรม อภิธรรมจึงเป็นธรรมจำเป็นมากในพระไตรปิฎกทั้งสามประเภทนี้

นี่เราก็ได้ยินวี่แววว่า พระอภิธรรมไม่มีในพระไตรปิฎก เราอยากจะไปถามหาโคตรหาแซ่ มันเอาโคตรแซ่มาจากไหนเอามารื้อพระอภิธรรม ซึ่งเป็นศาสนาของพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์นี้ออกไปไม่ให้มีเหลือ มันจะให้มีเหลือแต่เทวทัตทำลายทั้งชาติทั้งบ้านเมืองไปตาม ๆ กันหมดนั้นเหรอ เราอยากถามว่าอย่างนี้นะ

แต่นี้เป็นเพียงว่าได้ยินมาแว่ว ๆ เพราะฉะนั้นเราจึงตอบเพียงแว่ว ๆ เสียก่อน ถ้ามันมาหมดทั้งโคตร เราก็จะยกโคตรพ่อโคตรแม่หลวงตาบัวขึ้นซัดกันเลย

เอ้าพูดจริง ๆ อย่างนี้ ความจริงหลีกเลี่ยงไปไหน ต้องเอาให้ตรงความจริง ธรรมะเป็นของจริงสะทกสะท้านที่ตรงไหน ของจริงออกมาพูด ของจริงไปไหนต้องจริงตลอด ของปลอมไปไหนปลอมตลอด ไม่ว่าจะอยู่ในที่ไหน ๆ ปลอมตลอดเวลา ถ้าเงินอันนี้เอาเข้าไปไว้ในอุโมงค์ก็เป็นเงินปลอม เอามาเปิดเผยก็เป็นเงินปลอม ไปที่ไหนมันก็ปลอม ถ้าเป็นเงินจริงอยู่ไหนจริงหมด นั่น ของจริงไปที่ไหนจริง ของปลอมไปที่ไหนปลอมหมด อันนี้ธรรมพระพุทธเจ้าเป็นของจริงจะให้ปลอมไปที่ไหน ก็ออกมาพูดได้อย่างจังๆ ล่ะซิ

นี่ละเรื่องพระไตรปิฎกเป็นของสำคัญ เราพูดอะไรมาเกี่ยวกับเรื่องพระไตรปิฎก เออ พูดเรื่องวิถีของจิต ที่จะตรัสรู้ธรรมที่จะรื้อถอนสิ่งที่พาให้สัตว์ทั้งหลายเกิดตายได้แก่กิเลสเรียกว่า **อวิชฺชาปจฺจยาสงฺขารา** ถอนออกมาด้วยจิตตภาวนาที่เรียกว่า อภิธรรม ก็ต้องเป็นอภิธรรม พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาเพราะอภิธรรม พระสาวกทั้งหลายตรัสรู้ขึ้นมาทุกๆ พระองค์เพราะอภิธรรม ถ้าไม่มีอภิธรรมแล้วไม่มีศาสนาว่างั้นเลย ศาสนาหมดโดยประการทั้งปวง ไม่มีอะไรเหลือเลย ที่เหลือคือรากแก้วของศาสนาได้แก่อภิธรรมยังมีอยู่ กิ่งก้านสาขาดอกใบ ที่เรียกว่าเปรตว่าผี พวกเทวบุตรเทวดาอินทร์พรหม เหล่านี้เป็นกิ่งก้านออกจากธรรมชาตินี้ จึงมีอยู่ทั่วไป เห็นอยู่ทั่วไปอย่างนี้ ออกจากธรรมประเภทนี้ พิจารณาซิ รากใหญ่จริงๆ อยู่ที่อภิธรรมฝังอยู่ในจิต เข้าไปแก้ถอนกันที่จิตนั่นแหละ

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=604&CatID=2

เหล่านี้มีแต่เรื่องจิตตภาวนาที่จะตามต้อนกิเลสอวิชชาให้ดับขาดสะบั้นลงไปจากหัวใจ

อภิธรรมเราก็เรียนมาเหมือนกัน จะมาอวดได้เหรอ เราเรียนมาเหมือนกัน พระไตรปิฎกทั้งสามเรียนทั้งนั้นแหละ พระวินัยปิฎกนี้ก็กฎหมายพระ เรียกว่าศีลของพระคือพระวินัย พระสุตตันตปิฎกก็เกี่ยวกับพวกสัตว์ทั้งหลายทั่วดินฟ้าอากาศทั่วโลกดินแดน ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นเรื่องนิทานชาดก เรื่องนั้นเรื่องนี้ลงในพระสูตร ที่ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ไปตกนรก ไปสวรรค์ เป็นเรื่องพระสุตตันตปิฎก ส่วนเรื่องจิตใจทางด้านภาวนาเพื่อความพ้นทุกข์แล้วคืออภิธรรมล้วน ๆ จะเป็นอะไร อภิธรรมคือยอดของธรรมอยู่ที่นั่น ไม่อยู่ที่ไหนนะ

ถ้าว่าอภิธรรมไม่มี ๆ ในครั้งไหน ๆ ก็ตาม ฟังไม่ได้เลยว่างั้นเถอะ จะมีในครั้งไหนไม่ครั้งไหนก็ตาม ศาสนาพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์เกิดขึ้นมาจากอภิธรรมทั้งนั้นว่างี้เลย เว้นอภิธรรมแล้วพระพุทธเจ้าเกิดไม่ได้ อภิธรรมไม่มีเสียอย่างเดียว เรียกว่าศาสนาพระพุทธเจ้าเกิดไม่ได้ ศาสนาไม่มี ต้องอภิธรรมเป็นเครื่องยันเลย แล้วจะมารื้ออภิธรรมออกว่าไม่มีในพระไตรปิฎกได้ยังไงถ้าไม่เลวเสียยิ่งกว่ามนุษย์ทั้งหลายเขาเลวกันนะ มันเลวยิ่งกว่านั้นไปอีก

ไม่ใช่ว่าพระอภิธรรมไปรวมอยู่ในพระวินัยกับพระสูตรหรือเปล่าคะ

ปนก็คนนั่นแหละไปปนน่ะ ธรรมท่านไม่ปนใคร อย่าไปหาแยก ไปหาเกาในที่ไม่คัน สู้หมาไอ้ปุ๊กกี้เราไม่ได้ ไอ้ปุ๊กกี้เรามันจะเกาที่คัน ที่ไหนไม่คันไอ้ปุ๊กกี้เราไม่เกา ไอ้นี้มันเกาดะเลย ไอ้ปุ๊กกี้เรานี้สู้มันไม่ได้ ให้มันเป็นอาจารย์ของไอ้ปุ๊กกี้เสีย จะแยกมาไม่แยกมาก็ตาม อภิธรรมคือหัวใจของศาสนาว่างั้นเลย เท่านั้นเอง จะอยู่ที่ไหน จะแยกมาไม่แยกมาก็ตาม นี้คือธรรมอันล้ำเลิศ หรือว่านี้คือทองคำว่างั้น ตะกั่ว แร่ธาตุต่าง ๆ เต็มอยู่นี้ยังไม่มีทองคำก็ตาม ทองคำก็เป็นทองคำอยู่งั้น

เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ จะมาคว้าหาพวกขี้หมูราขี้หมาแห้งก็เป็นเรื่องของเขาไป ทองคำก็เป็นทองคำ

อย่างไรก็ตามถ้าหากว่าเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ซัดกันเลยเทียว เพราะเป็นรากใหญ่ของศาสนา มีอยู่ในพระอภิธรรมทั้งนั้นนี่นะ อย่างพระวินัยก็เหมือนกัน ก็ไม่เห็นมาแยกโน้นแยกนี้ เวลาพระท่านบวชทีแรกไม่เห็นมีพระวินัยไม่เห็นพูดบ้างล่ะ เวลามีพระทำผิดทำพลาดอะไรท่านจึงบัญญัติพระวินัย มีขึ้นทีหลังไม่เห็นพูดบ้างล่ะ เข้าใจเหรอ พระสูตรก็สัตว์โลกทำความดีความชั่วมาตลอด ก็ประมวลมาเป็นพระสูตร พระอภิธรรมนี้เจริญเจตสิก รูป นิพพาน ใช่ไหมล่ะ เหล่านี้มีแต่เรื่องจิตตภาวนาที่จะตามต้อนกิเลสอวิชชาให้ดับขาดสะบั้นลงไปจากหัวใจ ทรงธรรมธาตุขึ้นมา ออกจากอภิธรรมทั้งนั้น ออกอื่นไปไม่ได้ว่างั้นเลย เอาหัวชนต้นไม้เลย เราไม่ชนฝามันไม่พอชนว่ะ ฝาอาจทะลุก่อน ถ้าชนต้นไม้นั้น ต้นไม้อาจจะยังไม่ล้มเราอาจหัวแตกก่อน ชนต้นไม้เลยเราไม่ถอย เพราะผิดอย่างจัง ๆ มาอวดทำไม ถ้าหากว่าออกมาจริง ๆ แล้ว นี้ละพวกทำลายศาสนา

พระพุทธเจ้าก็เทวทัตกับพระเจ้าสุปปพุทธะทำลายศาสนา มาปัจจุบันนี้พวกนี้เองทำลายต่อกันมาว่าอย่างนั้นไม่ผิด เราก็พูดไปอย่างเงียบ ๆ แบบได้ยินแว่ว ๆ นะ จะมีมูลความจริงแค่ไหนเรายังทราบไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราถึงตอบเพียงเราตอบนี้เพียงแว่ว ๆ เราบอกอย่างนั้น เพราะได้ทราบมาเพียงแว่ว ๆ เราไม่ตอบอย่างหนักหน่วง แล้วใครมีข้อข้องใจจะถามมา ก็ให้ถามมาแบบแว่ว ๆ นะ เพราะเรายังไม่ได้ต้นตออันหนักหน่วงมา เราจะตอบแต่แว่ว ๆ เท่านั้นเราก็ว่าอย่างนี้ ถ้าได้ต้นตอมาแล้วตูมเลยเทียว

เวลานี้กำลังเริ่มละพวกที่จะทำลายศาสนา มันเริ่มแทรกเข้ามา ๆ เราพูดอย่างจัง ๆ เลย ถ้าหลวงตาบัวยังไม่ตายให้มา ว่างั้นเลย ฟังซิน่ะ ให้มา ตั้งแต่เพียงแว่ว ๆ มาก็เริ่มใส่กันแล้วนี่นะ ถ้ายิ่งหนักมากกว่านี้ฟาดขาดสะบั้นเลย อะไรเป็น

ภัยต่อศาสนาทำไมจะไม่รู้ผู้ปฏิบัติศาสนา ไม่รู้ความได้ความเสียมากระเทือนศาสนาได้ยังไง ต้องรู้ อย่างแยกออกมานั้นมันก็รู้แล้วความเลวร้ายของคนประเภทนั้น อันนี้เราได้ทราบเพียงแค่นี้ถึงได้พูดเพียงแค่นี้ เป็นข้อยืนยันเรายังไม่ได้เพราะยังไม่ได้ต้นตอมาจริง ๆ ว่าพูดอย่างนี้จริง ๆ เหรอ พูดออกมาจากใคร ไล่เบี้ยเข้าไปถึงต้นตอมันนั่นซิ เราจึงตอบแบบแว่ว ๆ ไป เรียกว่าขู่ไว้ก่อนก็ได้ ขู่ฟ่อ ๆ ไว้ก่อน ถ้ามาเอาจริงก็ใส่เลย เรียกว่ากางเล็บไว้ก่อนยังไม่ตะปบ ถ้ามาจริงก็ปั๊วะเลยทันที

เราพูดจริง ๆ มันจ้าอยู่ในหัวใจนี้มาแง่ไหนมันรู้ทันที พระไตรปิฎกที่ไหนออกจากหัวใจทั้งนั้น อภิธรรมก็ออกจากนี้ ปฏิบัติตามหลักนี้แล้วขึ้นเป็นอภิธรรมเต็มหัวใจ พระพุทธเจ้าอภิธรรมเต็มหัวใจ เพราะฉะนั้นจึงมาลบไม่ได้ พระสงฆ์สาวกอภิธรรมทั้งนั้น ไม่มีแม้องค์เดียวที่จะผ่านอภิธรรมไปได้ ได้บรรลุธรรมขึ้นมาโดยไม่ต้องผ่านอภิธรรมไม่มี ฟังซิน่ะ แล้วจะมาลบว่าอภิธรรมไม่มีในพระไตรปิฎกได้ยังไง พระไตรปิฎกผู้ที่ไปจดจารึกเป็นคนโง่เมื่อไรใช่ไหมล่ะ ก็คนฉลาดนักปราชญ์ทั้งนั้น เราไม่ฉลาดก็อยู่ตามสภาพของเจ้าของเป็นไร ไปอวดดีอวดฉลาดยิ่งกว่าผู้ไปจดจารึกมาทำไม ก็มีเท่านั้น

ธรรมพระพุทธเจ้านี้สด ๆ ร้อน ๆ หนา ไม่มีกาลไม่มีสมัย เรื่องธรรมกับอธรรมคือกิเลส กิเลสก็เป็น อกาลิโก ไม่มีกาลสถานที่เวล่ำเวลา ธรรมก็เป็นอกาลิโก ไม่มีสถานที่เวล่ำเวลา ทำให้เป็นกิเลสเมื่อไรเป็นทันที ทำให้เป็นธรรมเมื่อไรเป็นทันที ผลเสมอกัน แล้วแต่ใครจะเอียงไปทางไหน เอียงไปทางกิเลสเป็นกิเลสขึ้นมาทันที เอียงไปทางธรรมเป็นธรรมขึ้นมาทันที ทั้งสองนี้เสมอกัน ท่านจึงเรียกว่า อกาลิโก เหมือนกัน เป็นอกาลิโก เสมอกัน จึงไม่มีอะไรที่ว่าเรียวแหลม ๆ หลักธรรมชาติเป็นอย่างนั้น

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๓ (บ่าย)
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=673&CatID=2

ทิฏฐธรรม วิหารธรรม

การดูตัวเองคือใจ ซึ่งเป็นผู้ไปปรุงไปแต่ง ไปหาเรื่องหาราวด้วยสติ ก็ย่อมทราบความผิดถูกดีชั่วของตัวได้ ใจก็สงบตัวลง พอมีทางได้รับความสงบสุข และเห็นโทษในความคิดความปรุงของเจ้าของที่ตะครุบเงาหลอกตัวเองไม่มีสิ้นสุดยุติ

ใจนี้เป็นมหาเหตุ เหตุปจฺจโย จะหมายถึงอะไรมีเหตุเป็นปัจจัย ปัจจัยเครื่องหนุนจะเกิดที่ไหน ถ้าไม่เกิดขึ้นจากใจซึ่งเป็นต้นเหตุอันสำคัญ อารมฺมณปจฺจโย มันเป็นอารมณ์มาจากไหนถ้าไม่เป็นไปจากใจ ปรุงขึ้นมาให้เกิดให้เป็นอารมณ์ อารมณ์เป็นขึ้นจากใจซึ่งเป็นตัวมหาเหตุนี่แล จงสำรวมระวัง อย่าปล่อยใจออกเพ่นพ่านสู่อารมณ์ ถ้าไม่อยากเจอไฟคือความทุกข์ร้อนนอนครางเผาผลาญใจ

อภิธรรมท่านสอนจิตล้วนๆ จึงเข้าใจยาก กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา นี่เหมือนกัน เหตุปจฺจโย อารมฺมณปจฺจโย อธิปติปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจโย เหมือนกัน ธรรมที่กล่าวเหล่านั้นมีอยู่ที่ใจ พระอภิธรรมท่านสอนใจ ถ้าเราไม่เข้าใจเรื่องอภิธรรม เราก็อย่าด่วนไปสนใจให้เสียเวล่ำเวลาเลย ให้ดูใจซึ่งเป็นรากฐานของอภิธรรม เป็นที่แสดงออกแห่งกิริยาของอภิธรรม เช่น เหตุปจฺจโย เป็นต้น เป็นอาการหนึ่งๆ ที่ท่านแสดงออกไปจากใจ เมื่อทราบนี้แล้วทราบไปหมดปิดไม่อยู่ เพราะอภิธรรมทั้งเจ็ดคัมภีร์นั้น เกิดขึ้นที่พระจิตของพระพุทธเจ้าท่านสอนจิตทั้งสิ้น

ขอให้สร้างใจให้ฉลาด คำว่าฉลาดนี้ฉลาดรอบตัวเองนะ อย่าไปสำคัญว่าความฉลาดกว่าผู้ใดแล้ว เป็นความเลิศความประเสริฐยิ่งกว่าความฉลาดรอบตัวเอง นี่คือความฉลาดอันเลิศประเสริฐอยู่ที่ตรงนี้

ความเป็นใหญ่ในตัวนี้ดี เป็นใหญ่ในผู้อื่นไม่คอยดียิ่งกว่าความเป็นใหญ่ในตัว ความรู้รอบตัว แก้ไขตัวได้ดี อาการใดที่แสดงออกมาผิดถูกดีชั่ว นั่นจะแสดงมาจากตัวและรู้เรื่องรู้ราวของตัว จึงชื่อว่าผู้ปฏิบัติ จงมองดูจุดนี้อย่าไปดูจุดอื่น ชื่อว่าผู้ปฏิบัติโดยถูกทาง เรื่องราวอะไรๆ ก็สงบลงไปๆ สุดท้ายก็จะมาเห็นโทษทั้งหมดที่มันร่ายออกไปตะครุบเงาไปโน้นไปนี้ที่จิตแห่งเดียว เพราะที่เกิดอภิธรรมและยอดอภิธรรมก็คือจิตดวงบริสุทธิ์ล้วนนี่แล จะเป็นอะไรที่ไหนไปเล่า จงปฏิบัติตามเยี่ยงอย่างของพระพุทธเจ้าแลสาวกท่าน ถ้าอยากเห็นคลังแห่งอภิธรรมคืออะไร อยู่ที่ไหน ผู้ปฏิบัตินั่นแลจะทราบในตัวเองด้วย สนฺทิฏฺฐิโก โดยไม่มีกาลสถานที่ใดๆ มายืนยันรับรอง จะพอตัวอยู่กับสนฺทิฏฺฐิโกภายในใจตัวเอง

เอาละ วันนี้แสดงเพียงเท่านี้

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๙
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1983&CatID=2

กิเลสปิดร่องรอยของจิตที่ผ่านมา

เราจะเรียนมาจบกี่พระไตรปิฎกก็ตาม ท่านว่าสามพระไตรปิฎก ปิฎก แปลว่า ภาชนะ วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก อภิธรรมปิฎก คือภาชนะสำหรับรับรอง ทางด้านวินัย รับรองทางด้านพระสูตร เรื่องราวต่างๆ ของสัตว์โลกทำดีทำชั่ว ตก นรก ไปสวรรค์ อภิธรรมปิฎกนี้แสดงถึงเรื่องจิตล้วนๆ แสดงตัวออกไปเพื่อบาป เพื่อบุญ นี้เราจะเรียนมาขนาดไหนก็ตาม เหล่านี้เป็นความจำ ถือมาเป็นสมบัติ ตัวเองไม่ได้นะ เพียงความจำเท่านั้นจะเอามาเป็นสมบัติไม่ได้ ต้องเอาภาคปฏิบัติ ที่เรียนมานั้นมาปฏิบัติตน ผลเกิดขึ้นมาทีนี้เป็นของเราๆ ส่วนเรียนมานั้นยังไม่ เป็น เป็นแต่เพียงความจำเฉยๆ ถ้าจำแบบไม่สนใจอะไรเลยก็เป็นหนอนแทะ กระดาษไปเลย ไม่ว่าหญิงว่าชาย ว่าฆราวาสหรือนักบวช เป็นแบบเดียวกันหมด

เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้ปฏิบัติ เหมือนแปลนบ้านเรานี่ เอามาไว้เต็ม ห้องก็เป็นแปลนเต็มห้อง ไม่ได้เป็นบ้านเป็นเรือนตึกรามอะไรเลย มีแต่แปลนเต็ม ห้อง ดึงแปลนนั้นออกมาจะเอาแบบไหนๆ แล้วปฏิบัติตามแปลนสอน ปรากฏ เป็นบ้านเป็นเรือนขนาดที่เจ้าของต้องการละเอาได้ นั่นละเป็นปฏิเวธคือเห็นผล แห่งการปฏิบัติของเรา เรียกว่าปฏิเวธ นี่ละเรียนในพระไตรปิฎกเป็นความจำ จะ เรียกว่าเป็นสมบัติของเรายังไม่ได้นะ จำมาเหมือนกับว่ามีแต่แปลน เต็มบ่าก็มีแต่ แปลน ถ้าดึงขึ้นมาปลูกแล้วนั่นละเป็นของเราแหละ นี่ภาคปฏิบัติ

เรียนมาเพื่อปฏิบัติถูกต้อง เรียนมาเพื่อความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเป็นกิเลสไป หมดเลยไม่ได้เป็นธรรม เรียนสูงเท่าไรยิ่งเย่อหยิ่งจองหองพองตัว แล้วทำลาย ตัวเองและศาสนาไปกับความจำที่เรียนมาด้วยความทะนง ความทะนงตัวนั้นคือ กิเลส ความไม่ทะนงตัวคือธรรมเสาะแสวงหาความจริง ท่านสอนว่ายังไงก็ปฏิบัติ ตามนั้นๆ ผลก็ปรากฏขึ้นมา นี่จึงพูดถึงว่าพระไตรปิฎกออกจากหัวใจ พระพุทธเจ้านั่นคลังแห่งพระไตรปิฎก พระสงฆ์สาวกเป็นลำดับลำดา กว้างแคบ

หนาบางต่างกันตามนิสัยวาสนา แต่เป็นสมบัติของท่านหมด พูดง่ายๆ ว่างั้น ท่านทรงไว้ทั้งหมดเลย นี่ภาคปฏิบัติ ออกมาแล้วเป็นมรรคเป็นผล

ในพระไตรปิฎกนั้นคือถอดออกมาจากเรื่องของพระพุทธเจ้ามาสอน เมื่อสังคายนาครั้งที่สี่หรืออะไรที่จดจารึกออกมา สังคายนาร้อยกรองพระธรรมวินัยด้วยปาก สนทนาด้วยปาก ทีนี้ก็มาวิตกวิจารณ์ว่าต่อไปข้างหน้านี้ถ้าผู้เชี่ยวชาญเป็นพระอรหันต์เป็นต้นหมดสิ้นไปแล้ว จะไม่มีหลักมีเกณฑ์อันตายตัวมาดำเนินตามได้ เลยจดจารึกไว้เสีย นั่นละท่านจึงจดออกมาเป็นพระไตรปิฎก ออกมาจากพระพุทธเจ้านั้นเองจะออกมาจากไหน ทีนี้เราเรียนมาก็มีแต่ความจำซิ ไม่มีความจริงดังพระพุทธเจ้ามี เรียนมาแล้วก็กลายเป็นกิเลสไปเลย เพราะเราจะเอาไปทำทางไหนก็ได้

มีดเล่มนี้เอาไปฟันฟักแฟงแตงโมมากินก็ได้ เอาไปฟันหัวคนก็เลือดสาดออกมาตายได้ นั่น ธรรมะอยู่กลางๆ นั่นละ น้อมความฉลาดของธรรมไปเป็นความฉลาดของกิเลสเสียก็ทำลายโลกได้ น้อมความฉลาดของธรรมเพื่อยกตนก็ยกตนขึ้นได้ ได้โดยลำดับ นี่ละธรรมเป็นของกลางเหมือนกัน ถ้าดึงออกไปทางกิเลสก็กลายเป็นกิเลสไปเสีย ธรรมในพระไตรปิฎกมากขนาดไหน ออกจากหัวใจของพระพุทธเจ้า ของพระอรหันต์ทั้งนั้น ไม่ได้ออกจากที่ไหน

ทีนี้เวลาเราเรียนแล้วมาปฏิบัติมันถึงเข้าใจกัน ถ้าเพียงเรียนเฉยๆ ไม่รู้ปฏิบัติมากน้อยรู้ รู้มากน้อยตามกำลัง ทั้งเรียนทั้งปฏิบัติด้วยแล้ว เป็นผู้มุ่งต่อความจริงล้วนๆ และมรรคผลนิพพานเต็มหัวใจแล้วพุ่งเลยเชียว แปลนนั้นก็กลายเป็นบ้านเป็นเรือนตึกรามบ้านช่องไปหมดเลย ไม่ได้อยู่ในห้องในหับเหมือนแต่ก่อนถ้าเอามาปฏิบัติ เราเรียนมาแล้วมาปฏิบัติปรากฏขึ้นในใจแล้วจ้า จ้าเข้าไปยิ่งกว่าพระไตรปิฎกนั้นอีกนะ เพราะการปฏิบัติพิสดารมากทีเดียว ทำไมจึงพิสดารมาก เราเอาหัวใจเราว่าเลย

เราเรียนมา โลกเขาก็ยอมรับว่าหลวงตาบัวนี้เป็นมหาบัว เรียนจนได้เป็นมหา ครั้นเวลาออกมาปฏิบัติแล้ว ที่เรียนมามากน้อยไหลเข้ามาสู่การปฏิบัตินี้หมดนะ อยู่โน้นไหลเข้ามานี้ ความจริงอยู่นี้ๆ รวมอยู่นี้ ทีนี้แตกแขนงออกไม่มีประมาณ ความรู้ภายในจิตใจซึ่งเกิดขึ้นจากจิตตภาวนานี้ไม่มีประมาณนะ กว้างขวางลึกซึ้งมากทีเดียว เราเรียนตามคัมภีร์ใบลาน เรียนตรงไหนก็รู้ก็จำได้ตรงนั้น ตรงไหนที่ยังไม่เรียน เช่น หนังสือเล่มเดียวกันเราอ่านไม่จบเราก็ไม่เข้าใจได้หมด จำไม่ได้นะ ถ้าเราอ่านไปเท่าไรเราก็จำได้เท่าที่เราจำได้นั่นแหละ แต่ภาคปฏิบัตินี้ตีกระจายออกไปหมด ตีออกอย่างไม่เคยคาดเคยคิดไว้เลย ก็รู้ขึ้นมาเห็นขึ้นมา เห็นขึ้นมาตรงไหนยอมรับๆ เพราะเป็นความจริงล้วนๆ ขึ้นมา นั่นภาคปฏิบัติ เป็นผลขึ้นมาจึงพิสดารมากนะภาคปฏิบัติ

ความรู้ทางภาคปฏิบัติกับปริยัติต่างกันมาก เราก็เรียนมาแล้ว เวลามาภาคปฏิบัตินี้ ปริยัติทั้งหมดเลยไหลเข้ามาสู่ภาคปฏิบัติอันเดียวกันหมดเลย มารวมอยู่ที่หัวใจอันเดิม อันเดิมนี่คือใจของพระพุทธเจ้าบริสุทธิ์ แล้วถอดออกไปจากนี้ไปเป็นพระไตรปิฎก เวลาปฏิบัติ พระไตรปิฎกนั้นเลยไหลเข้ามาสู่ความจริงนี้ทั้งหมด แตกกระจัดกระจายออกไป สิ่งที่ไม่เคยรู้เคยเห็นเคยเป็นนี้เห็นขึ้นในใจๆ รู้ในใจ นอกจากจะพูดหรือไม่พูด เป็นเรื่องความรู้จักประมาณของตัวเองเท่านั้นเอง ไม่พูดก็ไม่หนัก พูดก็ไม่หนัก เพราะไม่มีคำว่าความอยากความดิ้นรน ธรรมะเป็นอย่างนั้น สงบเย็น

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๘
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=3262&CatID=2

วิธีชำระจิตใจ

ฟังเทศน์วันนี้ เข้าใจไม่ใช่หรือ พูดตื้นๆ ให้ฟังชัดเจน ไม่ได้ยกคาถาบาลี แปลว่างั้น แปลว่างี้ พอพูดอย่างนี้เราก็เคยได้พูดกับผู้กำกับเสมอ เวลาเราไปเทศน์นี่ เราจะไม่เทศน์ตามศัพท์ตามแสงตามธาตุ วิภัตติ ปัจจัยที่เราเรียนมา ทีนี้ท่านเหล่านั้นเรียนสิ่งนี้จนพูดให้มันเต็มยศเลย จนเป็นหนอนแทะกระดาษ เข้าใจไหม มันติดปริยัติเสียมาก ทีนี้เราเรียนมาก็เรียนมาเหมือนกัน แต่เวลามาปฏิบัติมันปล่อยนั้นๆ เข้าสู่ความจริงๆ ล้วนๆ เวลาแปลนี้ปั๊บ ใส่ความจริง ทางการแปลท่าน ในทางปริยัติท่านบอกว่า แปลได้ ๒ ประเภท ๑.แปลโดยพยัญชนะ ๒. แปลโดยอรรถ แปลโดยพยัญชนะนี้ แปลให้ถูกศัพท์ถูกแสงทุกสิ่งทุกอย่าง แปลโดยอรรถนี้ ตรงเป๋งไปเลย เอาเนื้อๆ เลย

เวลาเราไปเทศน์ ยังถูกตำหนิจากพระผู้ใหญ่ที่ท่านเรียนปริยัติ ๘,๙ ประโยคก็มี พอเทศน์ออกมาแล้วว่า มหาบัวแปลผิดศัพท์ แทนที่เราจะมาวิตกวิจารณ์ว่าเราแปลผิดศัพท์ ไม่ได้วิตก มีแต่ว่า โห ท่านติดปริยัติ ติดขนาดนี้เชียวเหรอ สลดสังเวชนะ โห ติดขนาดนี้ ท่านจะเอาธาตุ วิภัตติ.ปัจจัย ตัวหนังสือนั้นหรือมาเป็นมรรคผลนิพพาน เป็นกิเลส มันไม่ใช่กิเลสไม่ใช่มรรคผลนิพพาน กิเลสอยู่ที่ใจ ธรรมะอยู่ที่ใจ แก้กันที่ใจ รู้กันที่ใจ พูดออกมาจากใจ มันจะผิดไปไหน ว่างั้นพูดง่ายๆ นะ เราเลยสลดสังเวช อย่างนี้ละ ท่านจะว่าเราผิดไป เราก็ไม่ผิด ก็มันเป็นมหาด้วยกัน มันรู้หมดแล้วนี่ แต่ไม่ได้แปลตามมหาล่ะซี แปลก็แปลโดยอรรถไปเสีย ตรงแน่วเลย

ทางปริยัติท่านก็บอกไว้ แปล ๒ ประเภท แปลตามพยัญชนะ แปลโดยอรรถ แต่เรามักมีแต่โดยอรรถ พุ่งๆ เลย ยิ่งพ่อแม่ครูจารย์ด้วยแล้วผึงเลยเชียวนะ ก็อยู่กับท่านนี่ ท่านจะไปหาลูบหาคลำอะไร ไม่ใช่หนอนแทะกระดาษ กิเลสมันไม่อยู่กระดาษมันอยู่ที่ใจ ธรรมก็ไม่ได้อยู่กระดาษ มันอยู่ที่ใจ ฟาดออกจากนี้ผึงเลย

นั่น เป็นอย่างนั้นนะ ว่าแปลผิดศัพท์บ้างอะไรบ้าง เรามันทำให้คิดเห็นผู้ที่เรียนโห ติดขนาดนี้นะติดปริยัติ เลยถือว่าปริยัติเป็นหนังแส่หนังสือ ธาตุ.วิภัตติ.ปัจจัย เป็นมรรคเป็นผลไปหมดเลย นั้นเป็นสิ่งเหล่านั้นต่างหาก มันไม่เป็นกิเลส ไม่เป็นธรรม นี่ละภาคปฏิบัติมันแยกทันทีนะ

ฟังเทศน์วันนี้ก็เข้าใจนะ พอเข้าใจหรือวันนี้เทศน์ เอาไปพิจารณานะ ให้ไปภาวนา ภาวนาพุทโธๆ เอาสติติดกับคำว่า พุทโธๆ ให้มันสงบไปดูซิ มันมีแต่ลิงแต่ค่างเต็มเนื้อเต็มตัว ทั้งพระทั้งฆราวาส ไม่มีความสงบในใจ ถ้าธรรมเข้าไปปั๊บนี่ มันจะสงบ พอสงบแล้วเย็น พอเย็นปั๊บมันจะเห็นโทษแห่งความวุ่นวายของตัวเองจากกิเลสที่มันก่อกวนนั่น ว่าเทศน์จบแล้วมันก็ไม่จบ เดี๋ยวขึ้นอีกแล้วอย่างงั้นละเทศน์ธรรมะป่า ไม่ได้ยกครูละนะ

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กรุงเทพ

เมื่อค่ำวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=3587&CatID=2

ปฏิบัติแล้วจะค้านพระพุทธเจ้าได้ที่ตรงไหน

ฝึกอะไรก็สู้ฝึกตนไม่ได้ คืออะไรๆ ก็ดีๆ แต่สู้ฝึกตนไม่ได้ ชนะอะไรๆ ก็ดีแต่สู้ชนะตนไม่ได้ ดังที่ท่านแสดงไว้ในธรรมว่า **โย สหสฺสํ สหสฺเสน สงฺคาเม มานุเส ชิเน, เอกญฺจ เชยฺยมตฺตานํ, ส เว สงฺคามชุตฺตโม.**การชนะคนอื่นนั้น คูณไปด้วยความทุกข์ความทรมาน ความก่อกรรมก่อเวร จะชนะเป็นล้านๆ ก็เท่ากับก่อกรรมก่อเวรไปตามๆ กัน เป็นเงาเทียมตัว ไม่มีอะไรวิเศษ ผู้ชนะก็เป็นผู้ก่อกรรมก่อเวร ผู้แพ้ก็ผูกกรรมผูกเวรเคียดแค้นภายในใจ มันแพ้ภายในร่างกายแต่ใจมันไม่ยอมแพ้ อาฆาตบาดหมางกันไปตลอดๆ นั่นเห็นไหมล่ะเรื่องของจิต

เอ้า เราสรุปเอาเนื้อความ แปลอรรถแปลธรรมเพื่อแก้กิเลสต้องแปลโดยอรรถ ไม่ได้แปลโดยพยัญชนะ แปลโดยพยัญชนะนี้ยกธาตุ วิภัตติ ปัจจัย วาจกอะไรเข้ามาประกอบกันแล้วเป็นเอกพจน์ พหูพจน์ รวมมาแล้วจึงมาเป็นคำหนึ่ง มันก็ไปเล่นอยู่กับหนังสือไม่ได้เล่นอยู่กับกิเลส ไม่ได้ฟัดกิเลส ถ้าแปลโดยอรรถ กิเลสอยู่ตรงไหนพังเข้าไปเลย มีแปลอยู่สองอย่าง แปลโดยพยัญชนะต้องแปลให้ได้ศัพท์ได้แสง ให้ถูกธาตุ วิภัตติ ปัจจัย จึงจะออกมาเป็นคำได้ มันก็เป็นตัวหนังสือเสียหมดไม่ได้เป็นกิเลส กิเลสไม่ได้ถลอกปอกเปิก ถึงจะแปลถูกขนาดไหนกิเลสไม่ถลอก

การแปลมีอยู่สองอย่างตามหลักวิชาของการเรียนทางด้านปริยัติ แปลโดยพยัญชนะต้องให้ถูกศัพท์ถูกแสง ถูกธาตุ วิภัตติ ปัจจัย วาจกอะไร เอกพจน์ พหูพจน์ ให้ถูกต้องตามนั้น มันก็ได้เพียงหนังสือเท่านั้น มาประกอบกันเข้าแปลว่านั้น ว่าถูกๆ หนังสือ เราผิดไปแค่ไหนกี่ทวีปไม่รู้นะ แปลโดยอรรถนี้กิเลสอยู่ตรงไหนพังเข้าไปเลย นั่น นี่แปลโดยอรรถ เอาเนื้อความ เอากิเลสให้พังไปเลย นั่น แปลสองอย่าง แปลโดยพยัญชนะ แปลโดยอรรถ กรรมฐานท่านมักจะแปลโดยอรรถทั้งนั้นแหละ

อย่างเราเรียนมานี้ก็เหมือนกัน เราก็เรียนจนเป็นมหาว่าไง คุยสักหน่อยเถอะน่ะ มหาบัวนี่น่ะ พัดก็ติดอยู่เก้าอี้เห็นไหมล่ะ แปลโดยอรรถโดยพยัญชนะเข้าใจทั้งหมด แต่เวลามาแปลทางภาคปฏิบัติแปลโดยอรรถทั้งนั้นนะ ไม่ได้ไปพยัญชนะนะ ธาตุ วิภัตติ ปัจจัย ไม่สนใจ แปลโดยอรรถเอาความ กิเลสอยู่ตรงไหนพังเข้าตรงนั้นๆ พอพูดอย่างนี้ก็สัมผัส ก็มีครูบาอาจารย์ผู้ใหญ่ท่านเป็นเปรียญ ๙ ประโยค เราไปเทศน์อยู่ในกรุงเทพท่านไปฟัง ก็พระผู้ใหญ่นิมนต์เราไปเทศน์ในงานครบรอบปีของท่านนั่นแหละ

เราเทศน์เราก็เทศน์แบบป่าละซิ เป็นมหาก็ตาม ธรรมะเป็นธรรมะป่า เอามาจากป่านี่วะ เทศน์แล้วแปลไปเรื่อย แปลก็แปลอย่างว่าแปลโดยอรรถ พุ่งๆ พอออกมาแล้ว ท่านก็พูดว่า มหาบัวแปลผิดศัพท์ แทนที่เราจะมาพิจารณาว่าเราแปลผิดศัพท์ ได้มาแก้ไขเราในการแปลผิดศัพท์ให้แปลถูกศัพท์ไม่น่ะ เกิดความสลดสังเวช โห ท่านติดปริยัติติดขนาดนี้เชียวนา นู่นน่ะ ไปอย่างนั้นนะ ท่านไม่ได้มุ่งอรรถมุ่งธรรมอะไรยิ่งกว่าตัวหนังสือ นั่น ขนาดนี้แล้วท่านไม่มีหลักมีเกณฑ์ภายในจิตใจเลย เห็นไหมล่ะ มันไม่ได้มาว่าเราแปลผิดศัพท์ ตัวนั้นละตัวแปลผิดศัพท์ กิเลสมันสับหัวอยู่นั่นไม่แปล ตีให้มันแหลกซิ ว่ามหาบัวแปลผิดศัพท์ นี่ถึงเวลามาพูดก็พูดเฉยๆ

แทนที่เราจะคิดถึงเรื่องเราแปลผิดศัพท์ผิดแสงไม่เลยนะ พุ่งใส่กิเลส คือแปลโดยอรรถ แปลเอาความ พุ่งๆ เข้าหาตัวจริงๆ ท่านไปลูบคลำอยู่ตามธาตุ วิภัตติ ปัจจัย วาจกอะไร กว่าจะยกมาเป็นศัพท์เป็นแสงแปลออกมาได้ โถ มันผ่านธาตุวิภัตติใหญ่มาขนาดไหน ก็เรียนมาหมดแล้วมันรู้ด้วยกันหมด ทีนี้เวลาแปลเอาความไม่ยุ่ง ใส่ปั๊วะเข้าไปเลย กิเลสอยู่ตรงไหนใส่ปั๊วะเข้าไปเลย ทีนี้ท่านไม่เคยปฏิบัติท่านก็ไม่รู้ซิ เลยมาว่าเราว่าแปลผิดศัพท์

เราเกิดความสลดสังเวช เลยฝากธรรมะไปหาท่านกับพระที่สนิทสนมกัน เราวิตกวิจารณ์กับเจ้าคุณปู่ คือท่านแก่มากแล้ว อยากให้ท่านหนักทางด้านภาวนาสักหน่อย ท่านจัดเจนทางปริยัติมาก แต่ทางปฏิบัติรู้สึกท่านจะด้อยอยู่มากนะ ว่างี้ ท่านยอมรับนะ นี่ละที่หาว่าเราแปลผิดศัพท์นี่มันกลับคืนไปสอนท่าน เข้าใจไหม ท่านยอมรับ โอ๊ย ใช่แล้ว ยอมรับๆ อ่อนแอมากทางจิตตภาวนา ท่านก็มาเยี่ยมเราเหมือนกัน ท่านยอมรับ ว่าท่านอ่อนแอมากทางด้านจิตตภาวนา นั่นเห็นไหมล่ะ

เวลาฆ่ากิเลสเราจะไปเอาพยัญชนะ เอาศัพท์เอาแสงมายุ่งไม่ได้นะ ยุ่งไม่ได้เลย เข้าหาตัวๆ ผึงๆ เลย นั่นเรียกว่าแปลโดยอรรถๆ แปลโดยพยัญชนะไม่ยุ่งเลย นี่ท่านติดอยู่ในปริยัติเสียพอแล้ว พอแย็บออกไปหาอรรถ แปลผิดศัพท์ท่านว่า ผิดศัพท์ไหนน่ะ สับหัวกิเลสอยู่จังๆ นี้ยังผิดศัพท์อยู่เหรอ ไอ้ผู้ที่ว่าผิดศัพท์กิเลสสับอยู่นั้น ยังเข้าใจว่าแปลถูกศัพท์อยู่เหรอ ถูกศัพท์ก็ถูกสับจากกิเลสนั่นละ มันสับมันยำเอานั้น นี่ก็แปลโดยอรรถเหมือนกัน ใส่ปึ๋งเข้าไปอย่างนั้น เรียกว่าแปลโดยอรรถ ให้ได้สติเครื่องเตือนใจในเวลาฟัง

ภาคปริยัติกับภาคปฏิบัติต่างกันมากนะ เมื่อได้ผ่านทางปริยัติด้วย ผ่านทางปฏิบัติด้วยแล้ว พูดได้อย่างเต็มเหนี่ยวทั้งสองด้านเลย ปริยัติเดินยังไง เดินไปตามแถวตามแนว เรื่องราวก็ไปธรรมดาลอยๆ ไม่ปักลงๆ เหมือนปฏิบัตินะ เวลาออกทางภาคปริยัติเข้ามาปฏิบัตินี้มันปักลงซิ ไม่ได้ไปลอยๆ อย่างนั้น ลอยๆ เราก็เรียนมาแล้ว เราก็ลอยมาแล้ว เวลามาปฏิบัติเราก็ปักลงไปแล้วๆ มันก็รู้กันทั้งสองอย่างละซิ ทีนี้ความรู้ทางภาคปฏิบัตินี้อย่าเอามาเปรียบนะ เรื่องความรู้เรียนปริยัติจบพระไตรปิฎกไหนก็เถอะว่างั้นเลย พระไตรปิฎกเดียวที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาจากพระไตรปิฎกอันใหญ่หลวงนั้น พระสงฆ์สาวกท่านตรัสรู้ขึ้นมา บรรลุธรรมขึ้นมาจากพระไตรปิฎกใหญ่ของท่าน จึงแยกออกมาเป็นพระไตรปิฎกนั้น พระไตรปิฎกนี้ เป็นกิ่งแขนงต่างหาก ต้นลำอันใหญ่โตอยู่ในพระไตรปิฎกใหญ่คือ

หัวใจของท่าน ท่านบรรจุไว้หมดเลยธรรม เพราะฉะนั้นธรรมในหัวใจนี้จึงกว้างขวางมากทีเดียว ปริยัติเราจะเรียนมากน้อยเพียงไรได้แต่ความจำๆ

แม้หนังสือเล่มเดียวถ้าอ่านไม่จบ ตอนที่ไม่ได้อ่านมันก็ไม่รู้ ภาคปฏิบัตินี้มันเหมือนไฟได้เชื้อ เชื้อไฟมีอยู่ที่ไหน คือสภาวธรรมเป็นความจริงต่างๆ เป็นเหมือนเชื้อไฟ ความรู้ความเห็นภายในจิตใจในธรรมทั้งหลายนี้มันเหมือนไฟ มันจะลุกลามไปหมดแหละ อยู่ที่ไหนๆ มันจะลุกลามไปตามกันไปหมด เชื้อไฟขนาดไหนมันตามไปหมด มันตามรู้ตามเห็นไปหมดนั่นแหละ นี่ภาคปฏิบัติมันผิดกันอย่างนี้นะ ผิดกันมาก เราเป็นผู้เรียนมาด้วย เป็นผู้ปฏิบัติด้วย เราพูดตามความผ่านมาของเรา ว่าภาคปริยัติกับภาคปฏิบัตินี้ต่างกันมากทีเดียว

ภาคปริยัติเรียนมาถ้าไม่สนใจแก้กิเลส เรียนเท่าไรก็ไม่มีทางแก้กิเลส มีแต่พอกพูนกิเลสขึ้น สำคัญมั่นหมายว่าตนได้ชั้นนั้นภูมินี้ ได้ยศถาบรรดาศักดิ์ ขึ้นเป็นเจ้าฟ้าเจ้าคุณเป็นสมเด็จแล้ว เลยเป็นบ้าสมเด็จไปเยอะนะทุกวันนี้ เราอยากจะพูดว่าบ้าสมเด็จนั่นแหละ ถ้าผู้เป็นสมเด็จท่านไม่เป็นบ้าเราไม่ว่านะ เราว่าไอ้ผู้ที่เป็นสมเด็จบ้านั่นแหละ ดินเหนียวติดหัวว่าเป็นสมเด็จแล้วเป็นบ้าไปเลย

นี่ละทางด้านปริยัติ ยศถาบรรดาศักดิ์มันเสริมกิเลสได้ดีอย่างนี้แหละ ถ้าทางด้านปฏิบัติอย่าเอามา ปัดทีเดียวขาดสะบั้นไปเลยตกห้าทวีปนู่น ไม่มีอะไรเข้ามายุ่งได้เลย ไม่ว่าคำนินทาสรรเสริญ เหมือนกันทั้งนั้น ตกลงไปหมดเลยไม่รับ ไม่มีอะไรเลิศเลอเท่ากับคำว่าพอแล้ว พอแล้วนี่พอหมด ไม่เอา เหล่านั้นเป็นส่วนเศษส่วนเลย ที่ว่าคำเยินยอคำสรรเสริญติฉินนินทา ไปเอามาโปะๆ ธรรมชาติเป็นของจริงไม่รับซิ ตกออกหมดๆ นี่ภาคปฏิบัติ

ลงปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนแล้วจะไปไหน ไม่ไปตรงที่ว่านี้จะไปไหนก็ปฏิบัติเพื่อแก้กิเลส กิเลสตัวไหนเป็นภัยแก้ออกๆ ก็มีแต่ความถูกต้องดีงามไหล

เข้าสู่ใจ ทีนี้ความรู้เวลาใจกับธรรมเข้าเป็นอันเดียวกันมันจ้าไปหมดเสีย ปริยัติเรียนมากี่พระไตรปิฎกเอามาซิ เข้ามากับหัวใจดวงที่ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันนี้มันจ้าไปหมดครอบไปหมดเลย พูดตรงไหนออกปั๊บๆ มันมีอยู่เต็มหัวใจแล้วจะอัดจะอั้นที่ตรงไหน พระพุทธเจ้าเป็นอย่างนั้นนะ พระสาวกท่านผู้ที่เชี่ยวชาญท่านเป็นอย่างนั้นจะว่าไง ท่านอัดอั้นที่ไหน

พูดออกมาปั๊บรับกันแล้วๆ สมควรที่จะตอบหรือไม่ตอบเท่านั้นเอง ตอบหนักเบามากน้อยออกทันทีๆ ช่องทางเข้ามานี่ปั๊บ ช่องทางที่ตอบรับกันออกไปช่องเดียวกัน หนามยอกเอาหนามบ่งไปเลยเชียว นั่น นี่ละภาคปฏิบัติเป็นอย่างนั้น ไม่งั้นแก้กิเลสไม่ทัน ถึงขั้นแก้กิเลสไม่ได้หลับได้นอนทั้งวันทั้งคืน มีแต่แบบเดียวกันนี้ มีแต่แบบฟัดกันแบบที่ว่าสวนหมัดกันๆ ตลอด ลืมวันลืมคืน บางคืนนอนไม่หลับตลอดรุ่ง ฟัดกันตลอด กลางวันก็ยังไม่ยอมนอนอีก นี่ถึงขั้นของกิเลสกับธรรมะที่เกรียงไกรแล้วฟัดกับกิเลส เห็นกันอย่างชัดๆ อย่างนี้ กิเลสพังลงๆ จิตใจสว่างจ้าขึ้นมา จ้าขึ้นมาเท่าไรยิ่งมีความคล่องแคล่วว่องไว เฉียบขาดเฉียบแหลมทุกอย่างขึ้นในจิตใจที่มีธรรมครองใจแล้ว ต่างกันนะ

นี่เราพูดถึงภาคปริยัติกับภาคปฏิบัติที่เราก็เรียนมาเหมือนกัน เวลาออกมาภาคปฏิบัตินี้ ความรู้ในภาคปฏิบัติไม่ได้เหมือนความรู้ปริยัติ มันซ่านไปหมดเลยเหมือนไฟได้เชื้อ เชื้อไฟคือสภาวธรรมที่มีอยู่ในที่ต่างๆ ความรู้คือธรรมนี้จะกระจายออกไปตามรู้ตามเห็นไปหมดจะว่าไง ไม่งั้นพระพุทธเจ้าท่านจะรับสั่งมาหรือทุกพระองค์ องค์ไหนที่ท่านปฏิเสธนรก พวกเปรต อสุรกาย บาป บุญ ตลอดถึงพรหมโลก นิพพาน องค์ไหนท่านปฏิเสธ รับรองยืนยันเป็นแบบเดียวกันหมด ก็รู้อย่างเดียวกันนี่ ท่านจะไปค้านกันได้ยังไง ถ้าลงรู้แล้วเป็นความจริงอันเดียวกันไม่มีใครคัดค้านกัน เป็นของอันเดียวกัน รู้อย่างเดียวกัน

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๘
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=3422&CatID=2

พุทธศาสนาผู้ไม่มีวาสนาจะไม่เคารพเลื่อมใส

นี่คัมภีร์ใน พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่านทรงคัมภีร์ใน แล้วบรรดาปราชญ์ทั้งหลายท่านก็มาจดจารึกเอาจากคัมภีร์ในนี้ไปเป็นตำรา ให้เรียนตำราแล้วเข้ามาปฏิบัติจะเจอธรรมในคัมภีร์ในที่นั่นจากตำรานั้นแล ความหมายว่าอย่างนั้น แต่นี้พวกเราไม่เป็นอย่างนั้นทุกวันนี้ มันเรียนคัมภีร์นอก เลยเอาคัมภีร์นอกเป็นมรรคเป็นผล เอาความจดความจำเป็นมรรคผลนิพพาน มันจะเป็นมาจากที่ไหนประสาความจำ สัญญาเฉย ๆ ต้องเอานั้นออกมาปฏิบัติซิ เรียนแล้วได้ชั้นไหนภูมิใดก็เอาชั้นเอาภูมิมาเป็นมรรคเป็นผล ให้กิเลสหลอกไปเลย ว่าได้ชั้นนั้นชั้นนี้ ชั้นขี้หมาอะไรเราอยากว่าอย่างนี้นะ ชั้นกิเลสไม่ได้ถลอกปอกเปิก จำได้เฉย ๆ เอาความจำได้มาเป็นมรรคผลนิพพานมีอย่างเหรอ เรียนอย่างนั้นก็เรียนเพื่อหลงล่ะซิ เรียนเพื่อรู้ จำได้แล้วเอามาปฏิบัติตามสิ่งที่เรียนมารู้มานั้น นั่นถึงถูกต้องนะ

เดี๋ยวนี้มันเป็นหนอนแทะกระดาษไปหมดแล้วนะพวกเรา คัมภีร์หนอนแทะกระดาษ ไม่ว่าในวัดในวา ในบ้านในเรือนก็มีคัมภีร์เต็มบ้านเต็มเมือง แต่มันไม่สนใจมันเป็นหนอนแทะกระดาษ เอามาก็เอามาโก้ ๆ ไว้อย่างนั้นแหละ มาวางว่าข้าได้คัมภีร์นั้นคัมภีร์นี้มาไว้ใส่ตู้ใส่หีบ โชว์กันเป็นบ้า ให้กิเลสหลอกหน้าร้านอยู่ตลอดเวลา นี่เห็นไหมกิเลสตามไปเรารู้ไหม เอาคัมภีร์มาอวดโอ้กันอยู่ในบ้านในเรือน ตามกุฏิกุฏะอะไรเต็มไปหมด มีแต่คัมภีร์แต่คนไม่ได้สนใจปฏิบัติ มันก็เป็นหนอนแทะกระดาษล่ะซิ ถ้าตั้งใจปฏิบัติตามที่สอนนั้นแล้ว ไม่เรียกว่าหนอนแทะดาษ

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติได้แก่การศึกษาเล่าเรียนมาแล้วปฏิบัติ ทำหน้าที่ดำเนินปฏิบัติตามที่สอนไว้นั้น ปฏิเวธคือผลเกิดมากน้อย จะเกิดขึ้นโดยลำดับจากการปฏิบัติที่สืบเนื่องมาจากปริยัติ นี่ธรรมท่านสอนไว้สามประเภทนะ คือปริยัติหนึ่ง ปฏิบัติหนึ่ง ปฏิเวธหนึ่ง ธรรมทั้งสามประเภทนี้เกี่ยวเนื่องกันโดยลำดับ จึง

เรียกว่าเป็นศาสนาที่สมบูรณ์แบบ เต็มบาทเต็มเต็ง ถ้ามีแต่ปริยัติเฉย ๆ ไม่ได้เต็มบาทเต็มเต็งอะไร ได้แต่ความจำ เป็นมรรคผลนิพพานที่ไหน ต้องมาปฏิบัติ มาปฏิบัติแล้วผลที่จะเกิดจากปฏิบัติแยกกันไม่ออก นี่ละเกี่ยวโยงกันอย่างนี้ ปริยัติพุทธศาสนาจริง ๆ เป็นอย่างนี้

เราอย่าเป็นบ้าเอาคัมภีร์มาเป็นมรรคผลนิพพาน เรียนมาได้กอไก่กอกา ก็ว่าเป็นมรรคผลนิพพาน ชั้นนั้นชั้นนี้เลยเป็นบ้าไปใหญ่ ให้กิเลสหลอกไปเรื่อย นี่กิเลสสวมรอยรู้ไหม ถ้าตีหัวกิเลส เรียนแล้วต้องมาปฏิบัติตามตีหัวกิเลส ตามธรรมที่ท่านสอนไว้ซิ นี้เรียนมาแล้วเอาความจดความจำมาเป็นมรรคผลนิพพานไปเสีย ไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร มันทำให้เสียไปอย่างนี้แหละชาวพุทธเรา ใครคำนึงปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้ามีไหมนี่ มันมีตั้งแต่คัมภีร์

ถ้าพูดอะไรไม่มีใครรู้ยิ่งกว่าพวกคลังกิเลสนะ คลังกิเลสมันจะอวดรู้อวดฉลาดสุดขีดของมัน ให้มันอ่อนข้อมันไม่อ่อนแหละเรื่องกิเลส เขาไปจับยัดใส่คุกใส่ตะรางมันยังถือว่าบริสุทธิ์ ถูกเขาหาเรื่องต่างหากเห็นไหม กิเลสมันยอมเมื่อไร มันลงเมื่อไร มันอยู่ในหัวใจเราเป็นอย่างนั้นแหละนะ

ไม่ได้รู้มันง่าย ๆ นะกิเลส เวลาภาคปฏิบัติ ภาคธรรมะนี้ เอ้า มันปิดตัวมันไว้ที่ไหนธรรมะเปิดออก ๆ นี่ละจึงได้พูดถึงเรื่องว่า ภาษาของกิเลสเป็นภาษาที่ไพเราะเพราะพริ้ง ปิดความสกปรกโสมมไว้อย่างสุดยอดเลย ไม่มีภาษาใดกิริยาใดที่จะนิ่มนวลยิ่งกว่ากิริยาของกิเลสหลอกตาโลกผู้ตาบอด ตาบอดด้วย ถูกหลอกด้วย เวลาธรรมจับเข้าไปนี้ ธรรมเปิดออกมา ทีนี้กิเลสมันก็ปิดป้องล่ะซิ โห ท่านพูดดุด่าว่ากล่าว ท่านพูดหยาบโลน ท่านพูดสกปรก ๆ ตัวกิเลสมันไม่ให้แตะความสกปรกของมัน ธรรมะนี้เป็นน้ำที่สะอาดชะล้างเข้าไป มันหาว่าธรรมะนี้หยาบโลนสกปรกโสมมเห็นไหม ฟังเอาเสียทุกคน ฟังให้ดีนะ นี่ละกิเลสเป็นอย่างนั้น

ธรรมะเข้าตรงไหน กิเลสแตกฮือ ๆ โจมตีธรรม หาว่าธรรมนี้พูดหยาบพูดโลน พูดดุพูดด่า ว่าไปทุกแบบทุกฉบับละกิเลสมันจะหาเรื่อง แต่ธรรมท่านไม่หา ท่านพูดตามความจริง สกปรกตรงไหนเทน้ำที่สะอาดคือธรรมลงตรงนั้น ๆ กิเลสแตกฮือ ๆ จำเอานะ เพราะฉะนั้นภาษาของธรรมกับภาษาของกิเลสจึงไม่ได้เหมือนกัน ภาษาของกิเลสมีแต่ภาษาไพเราะเพราะพริ้งประดับหน้าร้านทั้งนั้น ภาษาธรรมนี้เปิดออกไปหน้าร้าน มันมีอะไรอยู่ในร้านนั่นน่ะ เปิดออกไปก็เห็นล่ะซิ ขี้หมูขี้หมาที่มันเอาผ้าม่านกั้นเอาไว้ ขี้หมูขี้หมาอยู่ข้างใน

ธรรมเปิดผ้าม่านเข้าไปก็เห็นหมดขี้หมูขี้หมา เห็นโทษเห็นกรรมของมัน ที่มันสร้างความสกปรกลามกอย่างลี้ลับไว้ในหัวใจของสัตว์ โดยเอาม่านความสะอาดสวยงามประกาศไว้ข้างหน้าให้คนไปชมข้างหน้า ขี้หมูขี้หมาอยู่ในร้านไม่ให้ชม เวลาธรรมเปิดเข้าไปนี้เห็นหมด นั่นละภาษาธรรมกับภาษากิเลสจึงไม่ได้เหมือนกันเป็นคนละโลกเลย นี่ละผู้ปฏิบัติธรรมท่านจึงไม่สนใจกับอะไรยิ่งกว่า ความสกปรกอยู่ที่ไหนฟาดเข้าตรงนั้น ๆ

นี่ความขี้เกียจขี้คร้านมันเต็มหัวอก ฟาดมันออกมั่งซิ หรือจะปล่อยให้มันแช่อยู่งั้นเหรอ ความขี้เกียจขี้คร้าน ความอ่อนแอท้อแท้เหลวไหลมันอยู่ในนี้ เป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมดเต็มอยู่ในหัวใจ ธรรมแทรกเข้าไม่ได้ เพราะฉะนั้นก้าวเข้าหาความเพียรนี้ อย่างน้อยเหมือนจูงหมาใส่ฝนร้องแหง็ก ๆ อยู่ในวัดป่าบ้านตาด เสียงมันลั่นอยู่ โอ๊ย เรารำคาญ ไก่เขาก็ขันเป็นแบบหนึ่งของเขา แต่คนขันแบบบ้าซี แบบขี้เกียจขี้คร้าน วันนี้เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า วันนี้ไม่สบาย ผมมันเจ็บมันปวดที่ไหน วันนี้ปวดหัวมันว่า เอาหัวเข้าไปใส่เลยนะ ผมมันไม่ได้เจ็บปวดละอยู่บนหัวคน แต่มันเอาหัว โอย วันนี้ปวดหัว มันปวดหมดทั้งผมมันนั่นแหละ เข้าใจไหม นั่นละกิเลสมันพอกเอา ๆ ไม่รู้ตัวนะ

พูดแล้วเราสลดสังเวชจริง ๆ นะ ไม่ใช่พูดธรรมดา ถอดออกมาพูดให้เห็นชัด ๆ นี่วะ หลอกไปไหนหลอกโลก มาดูกิเลสกับดูธรรมมันเข้ากันไม่ได้เลย นี่ละพระพุทธเจ้าท้อพระทัย เรียกให้มันชัดก็เรียกว่าจะดูไม่ได้ ท่านก็ทนสั่งสอนสัตว์โลก ก็เพราะเห็นยังมีชิ้นดีอยู่ในความสกปรกโสมม มีมากอยู่ ท่านก็คุ้ยเขี่ยขุดค้นเหม็นก็ทนเอาอย่างนั้น อะไรก็ทน ขมก็กลืนไปอย่างนั้นแหละ นี่ก็เป็นอย่างนั้นมันเหมือนกัน สอนพี่น้องทั้งหลายเราหวังอะไร เราไม่ได้หวังอะไรนะ เราพอทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว ในการสอนสอนด้วยความพอทุกอย่าง มีแต่ความเมตตาครอบตลอดเวลาเลย สอนเพื่อให้รู้เนื้อรู้ตัว

ให้ดีดให้ดิ้นนะ กิเลสไม่ใช่ของเล่นนะ มันตีตัวมาเป็นมิตรสหาย ไม่มีใครสนิทติดจมยิ่งกว่ากิเลสกับเราติดกัน มันเอาให้จมขนาดนั้น ไม่ให้รู้ตัวว่ามันเป็นภัยนะ ธรรมจับเข้าปั๊บเห็นหมด ๆ นั่น ตีออก ๆ เราก็แย่งไว้ซิ โอ๋ย วันนี้กำลังเหนื่อยท่านสอนให้ขยัน จะขยันได้ยังไง คนกำลังจะตาย มันเหนื่อย นั่นเห็นไหม กิเลสมันแย่งมันขัดมันแย้งกันอย่างนั้น ดูเอาอยู่ตามนี้ไม่อดไม่อยากแหละ ถ้าดูไม่เห็นก็มาดูหลวงตาบัว นี่ ตัวสำคัญ ที่นำมาพูดกับพี่น้องทั้งหลาย ฟัดกับสิ่งเหล่านี้มาแล้วจึงมาพูด พูดไม่ได้ยังไง

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=607&CatID=-1

ไม่มีภาคปฏิบัติก็ไม่เห็นแปลกประหลาดอะไร

นี่ละพระพุทธเจ้าเอาธรรมมาสอนโลก เอาออกจากพระทัยนะ แต่ก่อนคัมภีร์ยังไม่มี คัมภีร์ใบลานที่ว่าพระไตรปิฎกยังไม่มี ศาสนาล่วงไปดูเหมือนสังคายนาครั้งที่สามมั้ง เราก็ดูมาเสียจนช่ำชองแต่มันก็ลืม นานแล้ว เพราะเหล่านี้เป็นหลักวิชาของนักธรรม เรียนนักธรรมต้องเรียนสิ่งเหล่านี้ไปหมด ทีนี้มันผ่านมานานก็จำไม่ได้ ท่านมาจดจารึกเอาครั้งที่สามสังคายนา จึงได้มาเป็นคัมภีร์ใบลานออกมา แต่ก่อนจำด้วยปาก ออกมาจากใจของพระอรหันต์ท่าน ทีนี้ก็มาคิดครั้นนานไปนี้ท่านผู้สิ้นกิเลสท่านผู้บริสุทธิ์ค่อยร่วงโรยไปนี้ ธรรมะทั้งหลายจะมัวหมองมืดตื้อต่อไปจะหาหลักหาเกณฑ์ไม่มี ก็เลยคิดจดจารึก สังคายนาดูว่าครั้งที่สาม

สังคายนาตั้งสี่ครั้งห้าครั้งนะ ดูว่าเป็นครั้งที่สาม ถ้าเราจำไม่ผิดนะ ท่านร้อยกรองพระธรรมวินัยขึ้นมาเป็นคัมภีร์ใบลานนี้ แต่สมัยพระพุทธเจ้าไม่มี ตรัสรู้ผึงขึ้นมานี้เป็นคัมภีร์ในหัวใจเลย พระสาวกเป็นคัมภีร์ในหัวใจ เวลาแสดงธรรมแก่โลกสงเคราะห์โลก ท่านไม่ไปหาคัมภีร์ไหน ถอดออกมาจากนี้ ๆ ตามนิสัยวาสนาของตัวที่มีความรู้กว้างแคบขนาดไหน ท่านออกของท่าน ๆ โดยลำดับ ต่อมาก็ไปอยู่ในคัมภีร์ ทีนี้เลยลืมตัวคัมภีร์ใหญ่ ใจนี้คือคัมภีร์ใหญ่ เป็นพ่อเป็นแม่เป็นบทเป็นบาท เป็นแม่พิมพ์ของคัมภีร์ทั้งหลาย ลืมดูอันนี้เสียซิ เลยเอาแต่เจ้าคัมภีร์มาเหยียบคัมภีร์ใหญ่นี้หมด

ภาษิตโบราณท่านว่า ทองคำมักบังพระพุทธ คือทองคำบังพระพุทธ เห็นไหมไปที่ไหนติดทองเหลืองอร่าม ยิ่งได้หล่อรูปเป็นทองคำแล้วเห็นแต่ทองคำ พระพุทธเจ้าอยู่ในนั้นไม่เห็นนะ นี่ละท่านว่า ทองคำมักบังพระพุทธ คือทองคำเหลืองอร่ามอยู่นอก เลยดูแต่ทองคำ ตัวพุทธะแท้ที่เป็นองค์สำคัญอยู่ภายในนั้นไม่ได้ดูกันเสีย เรียกว่าทองคำมักบังพระพุทธ สงฆ์สมมุติมักบังอริยสงฆ์ ก็อย่างที่

เรารู้ ไปที่ไหนก็มีแต่นักปราชญ์ นักแปดมันไม่ได้ว่านะ เข้าใจไหม มันมาแต่นักปราชญ์ ๆ ยิ่งมีคนยอว่า นี่เป็นพระไตรปิฎกเคลื่อนที่ เลยเป็นบ้าไปเลย นั่นน่ะ เขาเรียกว่า สงฆ์สมมุติมักบังอริยสงฆ์ อริยสงฆ์อยู่ในหัวใจนั่น แต่มันไม่มองดูนี้ มันมองดูแต่คัมภีร์ใบลาน ไขว่คว้าไปลม ๆ แล้ง ๆ อันของจริงอริยสงฆ์อยู่ภายในหัวใจตัวเองไม่ดู กระจายออกไปอีก ก็เห็นการศึกษาเล่าเรียนการจดจำมา ได้แต่เสียงได้แต่ลมเหมือนนกขุนทองว่าเป็นของดีไปเสีย ภาคปฏิบัติไม่สนใจจะปฏิบัติ เอาธรรมที่เลิศเลอขึ้นมา นี่ก็บังอีกเข้าใจไหม สงฆ์สมมุติมักบังอริยสงฆ์ บังอย่างนี้ละ เห็นการปฏิบัติผู้ปฏิบัติไม่สำคัญยิ่งกว่าผู้ที่งมเงาเกาหมัดไปเสียอีก

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=103&CatID=-1

การพิจารณาธรรมทั้งหลาย

ต้องใช้ความคิดอ่านนะ เพียงแต่ให้สงบเฉย ๆ ไม่พอ จิตพอมีความสงบไม่ยุ่งเหยิงวุ่นวายข้างนอก ให้พยายามใช้ปัญญาให้มาก ปัญญาจะพาก้าวเดินอย่างรวดเร็ว จะคอยให้จิตเป็นสมาธิจนแน่นปึ๋งเลยถึงออกทางด้านปัญญาไม่ถูก สงบขั้นไหนก็ตามควรที่จะก้าวออกทางปัญญาได้ก็ให้ก้าวออกตามขั้นของตน คือคำว่าสงบ ได้แก่ความหิวในอารมณ์ภายนอกที่ทำให้เกิดสัญญาอารมณ์ฟุ้งไปนั้นเบาตัวลง ก็มีทางที่จะพิจารณาทางด้านปัญญาเป็นงานของตัวเองได้ ไม่เตลิดเปิดเปิงเหมือนคนไม่มีสมาธิไม่มีอะไรเลย แต่จะพิจารณาทางด้านปัญญาให้เป็นปัญญา โอ๋ย ตายว่างั้นเลยนะ อย่ามาโกหกนะว่างั้น ก็จิตเต็มไปด้วยความหิวโหย จะพิจารณาให้เป็นปัญญามันก็เตลิดเปิดเปิง เป็นสัญญาเป็นกิเลสไปหมด แล้วจะเอาปัญญามาจากไหน

จิตสงบจิตอิ่มตัวนี่มันอิ่มจากสัญญาอารมณ์ทั้งหลายที่เคยเป็นมา สงบมากน้อยเพียงไร นั่นปัญญาจะพอก้าวได้แล้ว พอปัญญาก้าวได้ ผลปรากฏขึ้นมาเด่นขึ้น ๆ กลับมาเสริมสมาธิได้อีก ปัญญาก็ฉลาด นั่นท่านว่าปัญญา สมาธิปริภาวิตา ปญฺญา มหปฺผลา โหติ มหานิสํสา เมื่อมีสมาธิหนุนแล้วปัญญาเดินได้คล่อง แปลออกงี้เลยภาคปฏิบัติเรา แต่ภาคปริยัติแปลกลัวผิดศัพท์ผิดแสง ผิดธาตุวิภัตติปัจจัย อย่างผมแปลถ้าไม่ได้เป็นมหาเขาก็จะดูถูกผมอีก แปลได้แปลอย่างปริยัติทำไมจะแปลไม่ได้ แต่มันไม่โดนหัวกิเลสนั่นซิ เราแปลเพื่อโดนหัวกิเลสเพราะเราจะฆ่ากิเลสนี่นะ เราไม่ได้ฆ่าศัพท์ฆ่าแสงฆ่าธาตุวิภัตติปัจจัยนี่ จึงแปลผึงอย่างว่านี่แล้วเป็นยังไง ชัดเจนไหม เมื่อมีสมาธิหนุนแล้วปัญญาเดินคล่อง ถ้าแปลตามปริยัติ ปัญญาอันสมาธิอบรมแล้วย่อมมีผลมากมีอานิสงส์มาก ท่านว่างั้นในปริยัติเราก็ไม่ปฏิเสธว่าไม่ถูก แต่อะไรที่ถนัดจะฆ่ากิเลสเอาตรงนั้นซิ ขอให้ฆ่ากิเลสได้แล้วเป็นธรรม พระพุทธเจ้าสอนให้ฆ่ากิเลสนี่นะ อุบายวิธีใดที่จะฆ่ากิเลสได้อุบายนั้นเป็นธรรม เอาตรงนั้นซิ

กิเลสมันมาในตำรับตำราทุกอันเหรอ มาเหยียบหัวเราอยู่ทุกวันนี้ มีในตำราทุกอันเหรอ ไม่มีมันก็เหยียบได้ถ้าเป็นกิเลส อันนี้เมื่อเป็นธรรมแล้วไม่มีในตำราก็เหยียบหัวกิเลสได้เหมือนกันนี่ทำไมจะไม่ได้วะ เอาอย่างนั้นซี แปลอันนี้มันถึงใจ ๆ นะ ถึงใจตรงไหนกิเลสหมอบ นั่นจึงเรียกว่าแปลเพื่อฆ่ากิเลส ทีนี้ก็ **ปญฺญาปริภาวิตํ จิตฺตํ สมฺมเทว อาสเวหิ วิมุจฺจติ** จิตที่ปัญญาชำระแล้วย่อมหลุดพ้นจากกิเลสโดยประการทั้งปวง นั่นแปลออกให้ตรงกับภาคปฏิบัติเลย แต่ถ้าแปลอย่างทางด้านปริยัติก็ว่า จิตอันปัญญาอบรมแล้วย่อมหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงโดยชอบท่านว่างั้น

อันนั้นท่านวางเป็นพื้นฐานเอาไว้ ใครจะแยกแยะไปยังไงก็ตาม ไม่ให้หนีจากหลักใหญ่ก็พอ คือหลักฆ่ากิเลสนั่น ปัญญาเป็นเครื่องฆ่ากิเลส ฟาดลงไปซิมันจะถึงหัวกิเลสก็เอาลงไปซิ นั่นเอาอย่างนั้น **สีลปริภาวิโต สมาธิ มหปฺผโล โหติ มหานิสํโส** นี่ก็เหมือนกัน คนมีศีลย่อมมีความอบอุ่น ไม่ระแวงแคลงใจเดือดร้อนพอให้เกิดสัญญาอารมณ์แล้วทำสมาธิไม่ลง แปลอย่างนั้น ถ้าแปลตามปริยัติก็ว่า สมาธิอันศีลอบรมแล้วย่อมมีผลมากมีอานิสงส์มาก อันนี้เราก็ไม่ค้าน เพราะเป็นแบบฉบับอยู่แล้วนี่ แต่สิ่งที่จะให้ประจักษ์เจ้าของเป็นสมบัติของเจ้าของบ้างหาให้ได้ซีจึงเรียกว่าเป็นผู้เสาะแสวงหาธรรม

ที่เราแปลนี้กับพ่อแม่ครูจารย์แปลไม่ได้ผิดกันนะ แต่เราไม่ได้อาจเอื้อมนะว่าไปยกตนเสมอท่าน คือท่านแปลท่านแปลผึงเลย ไม่ผึงยังไงก็ท่านรู้ธรรมเห็นธรรมท่านเคยฆ่ากิเลสมาด้วยอุบายใดก็เอาอุบายนั้นละออก ๆ เวลาท่านแปลนี้ผึงเลยเลยนะ มันยอมรับตรงนั้น แหมใส่ผึงเลยนะ ทั้ง ๆ ที่เราก็เป็นมหา แปลผิดถูกยังไงเราก็รู้อยู่นี่ แต่แปลของเราที่ว่าเป็นมหามันได้แต่ความจำ ไม่ได้ความจริงเหมือนท่าน ท่านแปลยังงั้นท่านได้ความจริง เอาความจริงมา มันผิดกันตรงนั้นถึงได้ว่า โห ตรงตัวเลยนะ มันยอมรับทันทีไม่เคยค้านท่าน ท่านแปลแบบนี้เข้าถึงตัวกิเลสแล้วหงายเลย ๆ แปลรวดเร็วเสียด้วยนะ ไม่รวดเร็วยังไง สติปัญญาท่าน

คล่องตัวมาพอแล้วนี่ ผึงออกมาเลย อะไรจะมาคัดค้านต้านทานกีดขวางสติปัญญาได้ เมื่อปัญญาขั้นนั้นได้ออกตัว นี่ท่านผ่านมาสักเท่าไรแล้วจะไม่ให้ท่านคล่องยังไง นั่นผู้ปฏิบัติท่านแปล

พวกเราพวกหนอนแทะกระดาษก็จะไปยกโทษท่านซิ ยกได้หรือ ทำไมแปลยังงี้ ท่านแปลไว้อย่างนั้นตามตำรับตำราก็จะว่าอย่างนั้น ทำไมแปลอย่างนี้ ทีนี้ไปหาว่าท่านแปลไม่ถูก แปลแบบป่า ๆ เถื่อน ๆ ไป ยังไม่รู้ว่าท่านเอาความจริงออกมา เราไม่เคยปฏิบัติก็ไม่รู้ซิว่าความจริงเป็นยังไง ความปลอมเป็นยังไง ความจริงเป็นยังไง ความจำเป็นยังไงเราไม่รู้ ท่านค้นพระไตรปิฎกใช่เล่นเมื่อไรพ่อแม่ครูจารย์มั่น โถ ท่านเล่าให้ฟัง ค้นพระไตรปิฎกไม่รู้กี่ครั้งท่านว่า โน่นน่ะฟังซิ แล้วท่านจะไม่ได้มายังไง ท่านอยู่ที่บ้านโป่งก็ค้นเสียจน...วันว่าง ๆ ท่านว่าพระไตรปิฎกมีครบ ท่านค้นเอาจริง ๆ

เรานี่ความรู้สู้ท่านได้เมื่อไรในหลักวิชาที่เรียนมาเป็นชั้น ๆ จะสู้ผู้ที่ไปค้นถึงขนาดนั้นได้ยังไง ถ้าพูดถึงเรื่องราวที่นำมาพูดอะไร ๆ แต่เรื่องธาตุวิภัตติปัจจัยที่จะยกขึ้นมานี้มันก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง ไอ้ที่เราจะมายกธาตุวิภัตติปัจจัยวาจกตัทธิตนี้กิเลสมันหัวเราะตลอดจะว่าไง เวลาจะฆ่ากิเลสจริง ๆ อันนี้ไม่มายุ่งเลยนี่ ฟัดกันเข้าตรงนั้นเลย มันคนละอย่างต่างหากนะ เรายังจะมาเป็นหนอนแทะกระดาษอยู่กับธาตุวิภัตติปัจจัยให้กิเลสหัวเราะเยาะเอาเปล่า ๆ หรือ เพราะมันอยู่โน่นเรามาเกาอยู่นี่ ส่วนท่านใส่ผึงเลยที่กิเลสอยู่ นั่นต่างกันอย่างนี้

อย่างท่านเล่าเรื่องพระโปฐิละให้ฟัง โปฐิละ แปลว่า ใบลานเปล่า คือเรียนเฉย ๆ ไม่สนใจจะแก้กิเลส ทั้ง ๆ ที่มีอุปนิสัยสามารถที่จะเป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าถึงได้แหย่ปัญหาเข้าไป โปฐิละ ๆ ใบลานเปล่า ๆ โปฐิละเธอจงนั่ง โปฐิละเธอจงยืน โปฐิละเธอจงไป โปฐิละเธอจงมา ใบลานเปล่า ๆ ทีนี้พ่อแม่ครูจารย์ท่านไม่แปลยังงั้น นี่ก็เหมือนกันตีหัวกิเลสตรง ๆ ว่า ใบลานเปล่า หัวล้าน

เปล่า หัวโล้นเปล่า บวชเปล่า ๆ กินเปล่า ๆ นอนเปล่า ๆ ตายเปล่า ๆ นั่นท่านแปล เห็นไหม มีแต่ฟาดหัวกิเลส เพราะพวกนี้เป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้น นอนเปล่า ๆ หัวล้านเปล่า ๆ กินเปล่า ๆ ตายเปล่า ๆ ไม่เกิดผลประโยชน์อะไร เป็นเรื่องของกิเลสครอบหัวเอา ๆ ท่านตีเข้าไปตรงนั้น นั่นท่านแปลท่านแปลอย่างนั้นนะ หาที่ค้านท่านได้ยังไง

ผมนี่ค้านไม่ได้จริง ๆ นะ พ่อแม่ครูจารย์มั่นแปล มันเข้าถึงใจเจ้าของเลย ท่านเอานิทานโปฐิละมาแปล เราก็เรียนโปฐิละ แปลว่า ใบลานเปล่า แต่ท่านไม่แปลอย่างนั้นซิ ใบลานเปล่า หัวโล้นเปล่า หัวล้านเปล่า ท่านแปลย้ำลงจนเป็นลาบ อย่างนั้นละแปลภาคปฏิบัติมันถึงใจ กิเลสพังลง ๆ อย่างนั้นมันถึงถูก ถ้าจะฆ่ากิเลสต้องแปลอย่างนั้น ถ้าจะรักษาศัพท์แสงตำรับตำราไว้ก็แปลตามแบบนี้เราก็ไม่ค้าน แต่เวลาที่จะรบก็ให้เป็นเวลารบซิ อย่าให้เป็นหนอนแทะกระดาษตลอดเวลาซิ

ปัญญาควรจะก้าวได้ยังไงให้ก้าวออกพิจารณา หาอุบายคิดอ่านไตร่ตรองเรื่องธาตุเรื่องขันธ์ข้างนอกข้างใน เอามาเทียบมาเคียงกัน หลายตลบทบทวน ไม่ใช่หนหนึ่งหนเดียวนะ แยกโน้นแยกนี้สอดโน้นสอดนี้ เรื่องของปัญญาพยายามคิด ต่อไปก็จะค่อยแตกกิ่งแตกก้านแตกแขนงขึ้นมา ทีนี้ก็ค่อยก้าวไปได้ ถ้าปัญญาได้ก้าวออกแล้วที่นี่มีหวัง ๆ จากนั้นก็แน่วแน่เข้าไปเลย

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๓๑

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1073&CatID=3

ความโง่และความสงสัย

การจากนครราชสีมามาจังหวัดอุดรคราวนี้ จุดประสงค์ก็เพื่อจะมาให้ทันท่านพระอาจารย์มั่น ซึ่งจำพรรษาอยู่ที่วัดโนนนิเวศน์ อุดรธานี แต่ก็มาไม่ทันท่าน เพราะท่านถูกนิมนต์ไปจังหวัดสกลนครเสียก่อน จึงเลยไปพักอยู่ที่วัดทุ่งสว่าง จังหวัดหนองคาย ประมาณสามเดือนกว่า พอถึงเดือนพฤษภาคม ๒๔๘๕ ก็ออกเดินทางจากหนองคายไปจังหวัดสกลนคร และเดินทางต่อไปถึงวัดท่านพระอาจารย์มั่น ที่ตั้งอยู่บ้านโคก ตำบลตองโขบ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พอไปถึงวัดพบท่านกำลังเดินจงกรมอยู่เวลาโพล้เพล้ (จวนมืด) ท่านก็ถามว่า “ใครมา” ก็กราบเรียนถวายท่าน จากนั้นท่านก็ออกจากทางจงกรมขึ้นไปบนศาลา เพราะท่านพักอยู่ในห้องบนศาลานั้น ท่านก็ทักทายปราศรัยด้วยความเมตตา และเอ็นดูคนที่แสนโง่ไปหาท่าน และได้แสดงธรรมให้ฟัง

ในบทธรรมที่ท่านแสดงให้ฟังในคืนวันที่ไปถึงทีแรกนั้น จะนำใจความย่อเท่าที่จำได้มาเล่าให้ท่านผู้ฟังทราบ และเป็นบทธรรมที่ฝังลึกอยู่ภายในใจจนบัดนี้ว่า “**ท่านมหาก็นับว่าเรียนมาพอสมควร จนปรากฏนามเป็นมหา ผมจะพูดธรรมให้ฟังเพื่อเป็นข้อคิด แต่อย่าเข้าใจว่าผมประมาทธรรมของพระพุทธเจ้านะ เวลานี้ธรรมที่ท่านเรียนมาได้มากได้น้อย ยังไม่อำนวยประโยชน์ให้ท่านสมภูมิที่เป็นเปรียญ นอกจากจะเป็นอุปสรรคต่อการภาวนาของท่านในเวลานี้เท่านั้น เพราะท่านจะอดเป็นกังวล และนำธรรมที่เรียนมานั้นเข้ามาเทียบเคียงไม่ได้ ในขณะที่ทำใจให้สงบ**

ดังนั้นเพื่อความสะดวกในเวลาจะทำความสงบให้แก่ใจ ขอให้ท่านที่จะทำใจให้สงบยกบูชาไว้ก่อน ในบรรดาธรรมที่ท่านได้เรียนมา ต่อเมื่อถึงกาลที่ธรรมซึ่งท่านเรียนมาจะเข้ามาช่วยสนับสนุนให้ท่านได้รับประโยชน์มากขึ้นแล้ว ธรรมที่เรียนมาทั้งหมดจะวิ่งเข้ามาประสานกันกับทางด้านปฏิบัติ และกลมกลืน

กันได้อย่างสนิท ทั้งเป็นธรรมแบบพิมพ์ ซึ่งเราควรจะพยายาม ปรับปรุงจิตใจให้เป็นไปตามด้วย แต่เวลานี้ผมยังไม่อยากจะให้ท่านเป็นอารมณ์กับธรรมที่ท่านเล่าเรียนมา อย่างไรจิตจะสงบลงได้ หรือจะใช้ปัญญาคิดค้นในขันธ์ ก็ขอให้ท่านทำอยู่ในวงกายนี้ก่อน

เพราะธรรมในตำราท่านชี้เข้ามาในขันธ์ทั้งนั้น แต่หลักฐานของจิตยังไม่มี จึงไม่สามารถนำธรรมที่เรียนมาจากตำรา น้อมเข้ามาเป็นประโยชน์แก่ตนได้ และยังจะกลายเป็นสัญญาอารมณ์คาดคะเนไปที่อื่น จนกลายเป็นคนไม่มีหลัก เพราะจิตติดปริยัติในลักษณะไม่ใช่ทางของพระพุทธเจ้า ขอให้ท่านนำธรรมที่ผมพูดให้ฟังไปคิดดู ถ้าท่านตั้งใจปฏิบัติไม่ท้อถอย วันหนึ่งข้างหน้าธรรมที่กล่าวนี้จะประทับใจท่านแน่นอน” เท่าที่จำได้ในวันนั้นก็นำมาเล่าให้ฟังเพียงเท่านี้

เรารู้สึกเกิดความเชื่อเลื่อมใสท่านทันที ที่ได้เห็นองค์ของท่านชัดเจนในคืนวันนั้น พร้อมทั้งความเชื่อในธรรมที่ท่านเมตตาแสดงให้ฟัง และท่านก็อนุเคราะห์รับไว้ให้อยู่ในสำนักของท่านตลอดมา เราก็อยู่กับท่านด้วยความพอใจจนบอกไม่ถูก แต่อยู่ด้วยความโง่เง่าอย่างบอกไม่ถูกอีกเหมือนกัน เฉพาะองค์ท่านรู้สึกมีเมตตาธรรมานุเคราะห์ทุกครั้งที่เข้าไปหา การบำเพ็ญอยู่กับท่านระยะนั้นก็มีแต่ความเจริญกับความเสื่อมทางภายในใจ ไม่ค่อยสงบอยู่คงที่เป็นเวลานาน พรรษาแรกที่อยู่กับท่านเป็นพรรษาที่ ๙ เพราะ ๗ พรรษาศึกษาทางปริยัติ เริ่มออกปฏิบัติได้ขึ้นมาจำพรรษาที่นครราชสีมา ๑ พรรษา

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1978&CatID=9

ความคิดถึงครูบาอาจารย์

นี่ละธรรมภายในใจ ไม่ใช่ธรรมในตำรา พูดแล้วเราสาธุ เราไม่ได้ประมาทตำรา เราก็เรียนมาจนเป็นมหา แต่เวลามาปฏิบัติจริง ๆ มันก็เข้าที่พ่อแม่ครูจารย์มั่นท่านสอนไว้เวลาไปหาท่านทีแรก ท่านมหาก็นับว่าเรียนมามากพอสมควรจนกระทั่งได้เป็นมหา ว่าอย่างนี้นะ เราไม่ได้ลืมเลย แต่อย่าว่าผมประมาทธรรมะของพระพุทธเจ้านะ เวลานี้การเรียนมามากน้อยยังไม่เป็นประโยชน์เท่าที่ควรขอให้ยกบูชาธรรมประเภทต่างๆ ซึ่งได้เรียนมานี้ไว้บูชาเสียก่อน คือยกไว้อยู่ที่สูงแล้วให้เน้นหนักทางภาคปฏิบัติเข้าให้ดีท่านว่าอย่างนี้ ภาคปริยัติกับภาคปฏิบัติเมื่อจะวิ่งเข้าถึงกันเกี่ยวกับทางภาคปฏิบัติแล้ว เอาไว้ไม่อยู่ ปริยัติกับปฏิบัติจะวิ่งประสานกันปุ๊บๆๆ เอาไว้ไม่อยู่ท่านว่า

เป็น เป็นจริงๆ มันวิ่งเทียบกันทางปริยัติกับทางภาคปฏิบัติที่รู้ขึ้นภายในใจๆ มันวิ่งประสานกัน เราก็ไม่ลืมท่านสอนอย่างนี้ ท่านผ่านมาแล้ว ทีนี้ออกภาคปฏิบัติจริงๆ ปริยัติเลยเงียบไปนะ มีแต่พุ่งๆๆ ทางภาคปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเวลาไปอยู่กับท่าน ถ้าไม่ทราบว่าเราเป็นมหามาก่อนตั้งแต่เบื้องต้นที่ไปหาท่านบ้านโคกนามน ไปกลางคืนมืดๆ นั่นน่ะ ไปเซ่อซ่าๆ ท่านเดินจงกรม ท่านยืนอยู่ข้างๆ นี้ กลางคืนไม่เห็น ไปมองโน้นมองนี้เทียบเคียง ก็เป็นสำนักของท่านพึ่งมาอยู่ใหม่ๆ นี่ถ้าว่าเป็นกุฏิก็จะโตไปสักหน่อย ถ้าเป็นศาลารู้สึกจะเล็กสักนิดหนึ่งกำลังพิจารณา ท่านขึ้นแล้ว ใครมานี่ท่านว่าอย่างนั้นนะ ทางนี้ก็ปุ๊บปั๊บๆ ผม ก็เปรี้ยงเลย พอว่ากระผมเท่านั้นเปรี้ยงเลย

อันผมๆ นี้ตั้งแต่คนหัวล้านมันก็มีผมตรงที่มันไม่ล้าน เอา ค้านซิน่ะ โฮ้ เราลืมเมื่อไร พอว่างั้นเราก็แก้ปุ๊บเลย นี่ละท่านรู้เราเป็นมหานะ แก้ปุ๊บ กระผมชื่อว่าพระมหาบัว เอ้อ ก็อย่างงั้นละซิ อันนี้ผมๆ แม้แต่เด็กมันก็มีผมเอาอีกแหละนั่นละไปหาท่านครั้งแรก จากนั้นมาท่านก็ประมวลมาว่าปริยัติให้ยกบูชาไว้ก่อนยัง

ไม่เกิดประโยชน์อะไร มันจะมาคละเคล้ากันเตะถีบยันกัน ผลประโยชน์ในการภาวนาจะไม่ได้เท่าที่ควร ให้พักไว้ก่อน ที่เรียนมามากน้อยไม่หายไปไหนละให้พักไว้ก่อน ให้เน้นหนักทางด้านจิตตภาวนา เวลามันเข้าประสานกันแล้วเอาไว้ไม่อยู่ ทั้งภาคปริยัติภาคปฏิบัติจะวิ่งประสานกัน

ท่านบอกเอาไว้ไม่อยู่ นั่นฟังซิน่ะ แล้วถึงขั้นนั้นก็เป็นจริงๆ พอภาคปฏิบัติได้เหตุได้ผลได้หลักได้เกณฑ์ขึ้นมามันก็วิ่งกับปริยัติประสานกันๆ เทียบเคียงกันปุ๊บๆ อย่างท่านว่าไม่ผิด ออกภาคปฏิบัติล้วนๆ ถ้ามีแย็บสงสัยตรงไหน จิตวิ่งออกไปทางปริยัติเข้ามาเทียบเคียงกับปั๊บๆๆ ไปเรื่อย เข้าภาคปฏิบัติจริงๆ แล้วปริยัติไม่มีนะ มันจะพุ่งๆ อยู่ภายใน ยิ่งเป็นขั้นสติปัญญาอัตโนมัติด้วยแล้วนี้ไม่มีนะปริยัติ คือสติปัญญาอัตโนมัติเรียกว่าความเพียรอัตโนมัติ ความเพียรหมุนตัวตลอดเวลานี้จะไม่มีปริยัติ มีแต่จิตล้วนๆ มันพุ่งๆ ระหว่างกิเลสกับธรรมฟัดกัน นี่ละถึงได้เห็นอำนาจของธรรมที่ว่าฆ่ากิเลส

แต่ก่อนมีแต่กิเลสทำลายสัตว์โลก ตา หู จมูก ลิ้น กายสัมผัสสัมพันธ์กับสิ่งใดเป็นกิเลสทั้งนั้นๆ เวลากิเลสมีอำนาจมาก ทีนี้เวลาเราปฏิบัติธรรม ธรรมมีกำลังมากแล้วแบบเดียวกัน จึงได้มาเทียบเคียง อ๋อ เป็นอย่างนี้ เวลาธรรมมีกำลังมากแป๊บออกนี้ธรรมจะออกแล้วๆ ตา หู จมูก ลิ้น กาย จิต สัมผัสสัมพันธ์กับสิ่งใดจะเป็นธรรมออกมาๆ กิเลสออกไม่ได้ ถึงขั้นธรรมมีกำลังเป็นอย่างนั้นละ พุ่งๆ เลย ถ้าลงขั้นนี้แล้วธรรมมีกำลังแล้วพุ่งเลย ทีนี้อยู่ที่ไหนไม่มีคำว่าขาดความเพียร ถึงขั้นมันแล้วสตินี้พอตื่นนอนปั๊บติดกันปึ๊บเลย นี่เรียกว่าเป็นอัตโนมัติ สติปัญญาจะวิ่งกลมกลืนกันไปเลยกับภาคปฏิบัติ แล้วก็เชื่อมเข้าไปมหามหาสติมหาปัญญาอันนั้นคล่องตัว

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=4598&CatID=2

นักรบ นักหลบ

ฉะนั้น จงพยายามฆ่ามันไปเรื่อยๆ ด้วยความเห็นโทษของมัน พยายามแยกกันออก อุบายของสติปัญญาที่จะแยกกิเลสกับตัวออกต้องแยกอย่างนี้ คือ หาอุบายพลิกแพลงเปลี่ยนแปลง หลายแง่ หลายกระทง ย่อมผ่านพ้นไปได้ ถ้าไม่หาอุบาย เอาอะไรมาแก้เครื่องผูกมัดตัวเรากับกิเลส ก็กอดคอกันตายตลอดกัปตลอดกัลป์ ไม่มีวันผ่านพ้นกองทุกข์ ความทรมานกาย ทรมานใจไปได้

ท่านว่า **"วัฏวน วัฏเวียน"** ไม่มีต้นไม่มีปลาย คือไม่ทราบว่าต้นทางอยู่ที่ไหน ปลายทางอยู่ที่ไหน วนเวียนกันอยู่เหมือนมดไต่ขอบด้ง ที่วนไปเวียนมา ไต่ไปไต่มา หาทางออกไม่ได้

เรื่อง **"วัฏสงสาร"** กับ "หัวใจของสัตว์โลก" มันก็วกไปเวียนมาอยู่อย่างนั้น มาทีไรก็มาตื่นแต่ของเก่านั่นแล เกิดเท่าไรก็ว่าตนไม่เคยได้เกิด ตายเท่าไรก็ยังเข้าใจว่าตนไม่เคยตาย ไม่เคยทุกข์ ไม่เคยลำบากมาแล้ว เรื่องของตัวแท้ ๆ ก็ไม่ทราบได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ยังจะอวดฉลาด ให้กิเลส **"วัฏวน"** หัวเราะเยาะเย้ยอยู่หรือ ถ้าไม่อายตัวเองก็ควรอายกิเลสบ้าง พอมีทางออกจากมัน แม้ไม่ได้มากก็นับว่าเป็นผู้เห็นภัย ความเห็นภัยและพยายามแก้ไขอยู่เสมอ วันหนึ่งจนได้ที่จะทราบหน้าทราบตาของมันอย่างชัดเจน และพยายามแยกมันออก แยกกันออก ตัวนี้ก็เห็นชัด ตัวนั้นก็เห็นชัด ตัวนี้ก็เป็นภัย ตัวนั้นก็เป็นภัย ตัวไหนก็เป็นภัย สิ่งที่ยังแก้ไม่ได้ ก็เห็นว่าเป็นภัย

พยายามเข้าไป เหมือนเราพยายามถอนเสี้ยนหนามออกจากเท้าเรานี่แหละ ถอนออกมาได้แล้ว นี่ก็คือหนาม ที่ยังถอนไม่ได้ก็คือหนาม แล้วจะนอนใจได้อย่างไร พยายามถอนออก ถอนออกได้ จนไม่มีอะไรติดอยู่ที่ฝ่าเท้า แล้วหายามาใส่เสีย ให้หายเป็นปกติ นั่น!

กิเลส ที่รู้เห็นแล้ว ก็เป็นอันรู้เห็นแล้ว ที่ฆ่าตายแล้ว ก็เป็นอันว่าตายแล้ว ส่วนที่ยังอยู่ ก็คือกิเลสประเภทเดียวกัน มันจะต้องเสียดแทงจิตใจเราอยู่ตลอดไป เช่นเดียวกันถ้าแยกไม่ได้ หรือถอดถอนมันไม่ได้

ความมุ่งมั่น ความมุมานะที่จะแก้มันไม่ลดละ ย่อมแก้ไปได้โดยลำดับ พระพุทธเจ้าทรงเป็นแนวหน้าแห่งนักรบ สาวกอรหัตอรหันต์ท่านเป็น **“ลูกนักรบ”** เราเป็นพุทธบริษัท ก็คือลูกของนักรบ อย่าเป็น **“นักหลบ”** ก็แล้วกัน ให้เป็นนักรบไปเรื่อย ๆ สู้กันไปเรื่อย ๆ เราสู้เพื่อชัยชนะยกตนขึ้นจากหล่มลึก จะยากลำบาก ก็ต้องยกจนขึ้นได้ ถ้าเราไม่ยก ใครจะยก เราไม่ถอน ใครจะถอนหนามออกจากตัวเอง ความเจ็บเป็นของเรา เราเป็นผู้เจ็บ การถอนหัวหนามออกต้องเป็นเรื่องของเรา เราเป็นผู้ถอน เราจะเป็นผู้หายจากความเจ็บปวด

กิเลสเสียดแทงใจ ก็คือใจเรา มันเสียดแทงอยู่วันยังค่ำคืนยังรุ่ง เป็นของดีเมื่อไร จงพยายามถอดถอนออกเป็นลำดับๆ สติปัญญาคิดขึ้นมา หาอุบายพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงต่างๆ สติปัญญาเป็นสิ่งที่ผลิตได้ พิจารณาได้ ต้องพิจารณาอย่านอนใจ คิดค้นขึ้นมาให้เกิดอุบายปัญญาต่างๆ แตกแขนงออกไปไม่มีสิ้นสุด

ครูบาอาจารย์ก็เป็นแต่เพียงผู้แนะให้ หรือหยิบยื่นอุบายให้เรา ปัญญาก็ยื่นให้ทั้งดุ้น เราจึงเอาปัญญาทั้งดุ้นที่ท่านแสดงนั้น ไปแจงออกโดยอุบายต่างๆ เพื่อแตกแขนงออกไป นั่นแหละเป็นอุบายของเราแท้ แล้วกินตลอดวันอวสานแห่งชีวิตก็ไม่หมด สิ่งใดที่เราผลิตขึ้นเองได้ สิ่งนั้นเป็นสมบัติของเราแท้ ใช้ตลอดไปไม่มีวันหมดสิ้น

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1541&CatID=1

ขันธ์ ๕ ต่างหากจากจิต

เราอยากเห็นหมู่เพื่อน เราอยากได้ยินหมู่เพื่อนมีความพากเพียร ว่าได้รู้อย่างนั้นว่าได้เห็นอย่างนั้นมันมีกำลังใจ โอ้ การเทศน์มานี้ไม่เสียเวล่ำเวลา ไม่เสียอรรถเสียธรรมที่สอนเต็มเม็ดเต็มหน่วย ถอดจากหัวใจออกมาสอนทุกสิ่งทุกอย่าง แล้วได้ปรากฏผลออกมาเป็นสักขีพยาน เหมือนพระพุทธเจ้าทรงเปล่งอุทานว่า **อญฺญาสิ วต โภ โกณฺฑญฺโญ,อญฺญาสิ วต โภ โกณฺฑญฺโญติ** พระอัญญาโกณฑัญญะได้รู้แล้วหนอๆ นั่นแล

เหตุเบื้องต้นก็คือพระอัญญาโกณฑัญญะ ได้รู้เห็นธรรม บรรลุอริยธรรมขั้นต้นคือพระโสดาบัน แล้วเปล่งอุทานออกมาต่อพระพักตร์ของพระพุทธเจ้า ด้วยความถึงใจว่า **ยงฺกิญฺจิ สมุทยธมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมนฺติ** ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นแล้วต้องดับทั้งนั้น ด้วยความรู้ซึ้งถึงใจจริงๆ วาระสุดท้ายพระพุทธเจ้าทรงเปล่งอุทานอนุโมทนาธรรมของพระอัญญาโกณฑัญญะว่า **อญฺญาสิ วต โภ โกณฺฑญฺโญ, อญฺญาสิ วต โภ โกณฺฑญฺโญติ.** พระอัญญาโกณฑัญญะได้รู้แล้วหนอๆ **อิติหิทํ อายสฺมโต โกณฺฑญฺญสฺส, อญฺญาโกณฺฑญฺโญเตฺวว นามํ อโหสีติ.** อันนี้จึงได้เป็นมิตตกนามของพระอัญญาโกณฑัญญะ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

นี่คือพระอัญญาโกณฑัญญะ เป็นผู้ที่รู้เห็นธรรมคนแรก ที่เป็นสักขีพยานของพระพุทธเจ้า ไม่เสียพระทัย ไม่เสียพระกำลัง ไม่เสียเวลาที่ทรงสั่งสอนเป็นปฐมเทศนาแก่พระเบญจวัคคีย์ทั้งห้าครั้งแรกแห่งความเริ่มเป็นศาสดาของโลก และทรงแสดงอนัตตลักขณสูตรให้แก่พระเบญจวัคคีย์ทั้งห้าฟัง **รูปํ อนิจฺจํ,เวทนา อนิจฺจา ,สญฺญา อนิจฺจา,สงฺขารา อนิจฺจา, วิญฺญาณํ อนิจฺจํ, รูปํ อนตฺตา, เวทนา อนตฺตา, สญฺญา อนตฺตา, สงฺขารา อนตฺตา,วิญฺญาณํ อนตฺตา.** ฟังซิ เอาฟังให้ซึ้งซิ มันอยู่ในตัวของเรานี้น่ะ **รูปํ อนิจฺจํ** มันแปรอยู่ตลอดเวลา อย่าชินชากับคำว่ามันแปรอยู่ตลอดเวลา ให้ซึ้งด้วยปัญญา จะทราบว่าสิ่งที่เราอาศัยอยู่นี้แปรอยู่

ตลอดเวลา เราอยู่ด้วยความแปร ความแปรปรวน อยู่ด้วยความทุกข์ทรมาน อยู่กับของหาหลักเกณฑ์อันแน่นอนไม่ได้ อยู่กับความว่างเปล่าจากสัตว์ บุคคล ตัวตนเราเขา

รูปํ อนตฺตา ถือเป็นตัวเป็นตนที่ไหน คือ ธาตุสี่ดินน้ำลมไฟ เราไปถือมาเป็นตัวเป็นตนได้อย่างไร ดินก็เป็นดิน น้ำก็เป็นน้ำ ก็ชัดๆ อยู่แล้ว ลมก็เป็นลม ไฟก็เป็นไฟ ชัดๆ อยู่แล้ว ไปถือว่าเป็นคนได้อย่างไร ไปถือว่าเป็นเราได้อย่างไร ดินน้ำลมไฟน่ะ ไม่ละอายเขาบ้างเหรอ ปัญญาให้ซึ้งลงไปตามนั้นซิ

สัญญา ความจำได้หมายรู้ จำอะไรก็ลืมๆ ไปหมด เมื่อต้องการจำอีกก็ปรุงขึ้นมาอยู่อย่างนั้น

สังขาร ความปรุง ความคิด ไม่ว่าคิดดีคิดชั่ว คิดเรื่องอดีตอนาคต คิดอะไรดับทั้งนั้น เอาสาระแก่นสารอะไรกับมัน อาการเหล่านี้มันก็เหมือนพยับแดดนั่นเอง มองดูไกลๆ ก็เหมือนเป็นเนื้อเป็นหนังเป็นตนเป็นตัว เวลาเข้าไปใกล้ๆ แล้วก็ไม่เห็นมีอะไร นี่พิจารณาค้นเข้าไปจริงๆ แล้ว

ในที่ว่าอัตภาพร่างกายนี้มันไม่มีอะไร เต็มไปด้วย **อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา** ทั้งนั้น มันมีเราอยู่ที่ตรงไหนพอจะถือว่าเป็นเราเป็นของเรา เราไม่อายความจริงบ้างเหรอ เราไม่อายกิเลสบ้างเหรอ หรือเราก็เป็นกิเลส เป็นตัวเดียวกับกิเลส เป็นตัวหลงถึงไม่อายกัน นั่นก็ยิ่งเพิ่มความโง่เข้าไปอีกซิ เวลานี้เราไม่ต้องการความโง่ ต้องการพิจารณาเพื่อความฉลาด

เมื่อท่านแสดงถึงอนัตตลักขณสูตรแก่พระเบญจวัคคีย์ วาระสุดท้ายก็ถึง **รูปสฺมึปิ นิพฺพินฺทติ** ย่อมเบื่อหน่ายในรูป **เวทนายปิ นิพฺพินฺทติ** ย่อมเบื่อหน่ายในเวทนา **สญฺญายปิ นิพฺพินฺทติ** ย่อมเบื่อหน่ายในสัญญา **สงฺขาเรสุปิ นิพฺพินฺทติ**

ย่อมเบื่อหน่ายในสังขารทั้งหลาย คือ ความคิดปรุงต่างๆ และทั้งสังขารอันหยาบ คือ ร่างกายนี้ก็เป็นกองรูปอยู่แล้ว **สงฺขาเรสุปิ** นี้หมายถึง ความคิดปรุงล้วนๆ **นิพฺพินฺทติ** ย่อมเบื่อหน่ายในสังขารทั้งหลาย **วิญฺญาณสฺมึปิ นิพฺพินฺทติ** ย่อมเบื่อหน่ายในวิญญาณ หมด ขันธ์ห้าก็มีเท่านั้น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ **นิพฺพินฺทํ วิรชฺชติ** เมื่อเบื่อหน่ายย่อมคลายกำหนัด เมื่อคลายกำหนัดจิตย่อมหลุดพ้น เมื่อจิตหลุดพ้นแล้ว ญาณความรู้แจ้งว่าจิตหลุดพ้นแล้วย่อมมี นี่อนัตตลักขณสูตรท่านแสดงไว้อย่างนี้

แต่สำหรับเราผู้ปฏิบัติ คิดว่าสูตรนี้ท่านผู้จดจารึกจะตัดทอนออก ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ถ้าเต็มเม็ดเต็มหน่วยจะต้องหยั่งเข้าถึงจิต เพียงรู้เท่ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี้เท่านั้น จิตหลุดพ้นไปได้อย่างไร เราปฏิบัติมันไม่ได้เป็นอย่างนั้นนี่ มันค้านกันได้อย่างจังๆ คือ ค้านกันด้วยภาคปฏิบัติ ไม่ได้ค้านกันด้วยความด้นเดาแต่อย่างใด

ทำไมถึงค้านกันได้ ก็ยกอาทิตตปริยายสูตรมาซิ อันนั้นเรายอมรับร้อยเปอร์เซ็นต์หาที่ค้านไม่ได้ หมอบราบเลย อันนั้นท่านแสดงถึง **มนสฺมึปิ นิพฺพินฺทติ** ย่อมเบื่อหน่ายในจิต **ธมฺเมสุปิ นิพฺพินฺทติ** ย่อมเบื่อหน่ายในธรรมารมณ์ทั้งหลาย พูดย่นย่อเอาใจความสำคัญมาเทียบกัน เมื่อเบื่อหน่ายในอารมณ์แล้ว สิ่งที่สัมผัสก็เบื่อหน่าย เวทนาที่เกิดขึ้นจากความสัมผัสก็เบื่อหน่าย เบื่อหน่ายไปหมด ไม่มีอะไรเหลือภายในนั้น

เข้าถึงจิต....อาทิตตปริยายสูตร **จกฺขุ โสต ฆาน ชิวฺหา กาย มโน** เอ้า เราพูดย่อๆ เบื่อหน่ายในตา หู จมูก ลิ้น กาย นี้แล้ว เบื่อหน่ายในรูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัส ธรรมารมณ์ และเบื่อหน่ายในจิตอีก นี่ซิมันเข้าถึงจิต เมื่อเบื่อหน่ายในจิตแล้วมันก็หมด คำว่าเบื่อหน่ายในจิต คือ รู้เห็นเหตุผลภายในจิต รู้ว่าสิ่งที่

แทรกอยู่ในจิตนั้นมันเป็นตัวภัย นั่น ถึงขั้นอวิชชาเต็มตัวทีเดียว ถ้ายังไม่เข้าถึงจิต ก็ยังไม่เข้าถึงอวิชชา

เมื่อพิจารณารูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัส แล้วยังพิจารณาตา หู จมูก ลิ้น กาย แล้วยังพิจารณาใจด้วย อารมณ์ที่เกิดจากใจ อะไรพาให้อารมณ์เกิดขึ้นมาในใจนั้นถ้าไม่ใช่อวิชชา อะไรเป็นผู้พาปรุง เป็นผู้ผลักดันออกมา เชื้อแห่งความคิดปรุงทั้งหลายมันคืออะไร พิจารณาเข้าไปตรงนั้น ทีนี้มันก็รู้ชัดเหมือนสภาวธรรม ทั่วๆ ไป เหมือนรูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัส แล้วก็เหมือนตา หู จมูก ลิ้น กาย เวลาพิจารณาใจพิจารณาเหมือนกันนั้น รู้ก็รู้เหมือนกันนั้น ปล่อยก็ปล่อยเสมอกันไปหมด

เมื่อถึงจิตแล้วไม่มีทางไป **มนสฺมึปิ นิพฺพินฺทติ,ธมฺเมสฺปิ นิพฺพินฺทติ** ต่อจากนั้นก็ไป **นิพฺพินฺทํ** อันเดียวกัน อันนี้เรายอมรับในภาคปฏิบัติ เราปฏิบัติจริงนี่ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ ในภาคปฏิบัติ ส่วนอนัตตลักขณสูตรนี้ พอไปถึงรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เบื่อหน่ายสิ่งเหล่านี้แล้ว ยังไม่ถึงตัวจิตอวิชชาก็ผ่านไป นี่เราเข้าใจว่าท่านตัดออก นี่เราได้พิจารณาแล้ว พิจารณารูป รู้เท่ารูป ปล่อยรูป ภายในใจก็รู้ชัด ๆ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันรู้เท่าหมด ปล่อยหมด แต่มันยังไปติดอยู่ในใจ มันไม่พ้นนี่นะเวลาปฏิบัติ มันก็ไปถือใจอยู่นั้นเสีย ถือใจก็คือ มานะ อวิชชา ซึ่งเป็นสังโยชน์เบื้องบนนั่นแลจะเป็นอะไรไป ถ้าไม่เป็นตัวใจล้วนๆ กับอวิชชากลมกลืนกันอย่างสนิทติดจมน่ะ เราพิจารณาอย่างนั้น

มานะ อุทธัจจะ อวิชชา มันก็อยู่ที่ใจทั้งหมดนี่ เมื่อเข้าถึงใจแล้วมันถึงได้รู้ตัวมานะคือ ความถือใจมันเป็นกิเลสประเภทหนึ่ง ท่านเรียกสังโยชน์เบื้องบน คือ กิเลสประเภทละเอียดที่จิตยังติดข้องอยู่ ยังไม่รอบตัว พูดง่ายๆ อวิชชาฟังดูซิ จะอยู่ที่ไหนถ้าไม่อยู่ที่จิต ไม่ได้อยู่ที่รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นะ ไล่ รูป

เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อันเป็นอาการทั้งห้านี้ ด้วยสติปัญญารอบไปหมด ปล่อยไปหมดแล้วมันยังไม่เห็นพ้นจากทุกข์นี่ ไม่เห็นพ้นจากกิเลสนี่นะ

พอไล่เข้าไปถึงจิต มันก็ไปโดนเอาตัวมานะ อุทธัจจะ อวิชชา จนได้ พอหมดอันนั้นแล้ว ไม่ต้องบอก บอกทำไม นิพพานอยู่ที่ไหนไม่ต้องบอก ไม่ต้องถามใครด้วยพ้นหรือยังจิตที่นี่ ไม่ถามใคร ถามทำไม **สนฺทิฏฺฐิโก** พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงผูกขาด เมื่อปฏิบัติให้รู้เห็นตามหลักนี้แล้วมันก็รู้ชัดเจนขึ้นมาเอง แม้พระองค์ประทับอยู่ข้างหน้าก็ไม่ถาม ไม่ว่าสาวกองค์ใดจะไม่ถามเลย เพราะความจริงเท่ากัน

นี่การปฏิบัติ อันไหนที่มันแย้งกันเราก็บอกว่าแย้ง ทางภาคปฏิบัติมันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เช่น อาทิตตปริยายสูตรนี้ไม่มีทางแย้งได้เลย เอานั้นมาเทียบกับอันนี้ถึงแย้งกัน ระหว่างอาทิตตปริยายสูตรกับอนัตตลักขณสูตร แต่เรายังถือว่าท่านแสดงเพียงสรุปเอา ถ้าแสดงเต็มภูมิแล้วจะต้องถึงจิตอันเป็นตัวการ ไม่ถึงจิตจะหลุดพ้นไปไม่ได้ ขัดต่อหลักความจริงของการปฏิบัติ ของปัญญาที่จะเข้าถึงกัน

นี่เข้าถึงเพียงรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ปล่อยนี้ไปแล้ว ก็ไปแบกทุกข์ไว้ที่ใจ แบกอวิชชาไว้ที่ใจ ก็เหมือนตัดต้นไม้ ตัดกิ่งตัดก้านตัดอะไรมันออก รากแก้วไม่ถอนขึ้นมามันก็งอกขึ้นมาอีกละซิ ถอนรากแก้วพรวดขึ้นมาหมดแล้ว กิ่งก้านไม่ต้องไปตัด มันก็แหลกหมด มันตายด้วยกันหมดนั่นแหละ อวิชชาเป็นตัวสำคัญมาก

เราเห็นอย่างนั้นการปฏิบัติ จริงจังอยู่ภายในจิต รู้ชัด การปฏิบัติธรรมจึงไม่จำเป็นต้องให้ถูกตามปริยัติเปรี๊ยะๆ ไปทีเดียว ตรงไหนแยกก็ให้ทราบว่าแยกด้วยภาคปฏิบัติของตน ตรงไหนเข้าร่วมกันก็ให้รู้โดยภาคปฏิบัติของตัว ไม่ให้คาดไม่ให้เดา

ดัง สมาธิ ปัญญา นี่ก็เหมือนกัน ของแต่ละรายๆ แต่ละนิสัย เอา สมาธิของเราเป็นอย่างไร ความสงบของเราเป็นแบบไหน ให้รู้ภายในตัวเอง อย่าเอาเรื่องของคนอื่นมาคาดหมายเทียบเคียง มาเป็นสมบัติของตน มันเป็นสิ่งหยิบยืม มันไม่ใช่ของจริง ของจริงแล้วเป็นขึ้นมาอย่างไร นั้นแลคือของเราแท้ ของเรามีความสงบแบบนี้ ปัญญาของเราเดินแบบนี้ หนักในการพิจารณาทางนั้นๆ องค์นั้นท่านชอบอย่างนั้น องค์นี้ท่านหนักไปในทางนี้ เป็นเรื่องของแต่ละท่านๆ อย่าเอามาคละเคล้ากัน ปฏิบัติให้จริงจังอย่างนี้โดยอยู่ในหลักสัจธรรมด้วยกัน

มรรคผลนิพพานจะอยู่ที่ไหนละที่นี่ เมื่อสติปัญญาได้หยั่งเข้าไปถึงจิตซึ่งเป็นที่รวมของอวิชชาตัวภพตัวชาติแล้ว และกระจายมันออก ทำลายมันได้โดยสิ้นเชิงไม่มีสิ่งใดเหลืออยู่แล้ว อะไรจะมาเป็นภพเป็นชาติอีก มันไม่มี แล้วก็ไม่มีอะไรจะเทียบด้วย ถ้าว่าว่างเสียหมดอย่างนี้ คนก็จะคาดว่าว่าง.....อย่างไหนไม่รู้ ความจริงมันเป็นอยู่นี่รู้อยู่ชัดๆ เต็มหัวใจแต่พูดไม่ออก ยกเอามาสมมุติ เพราะอันนั้นไม่ใช่สมมุติ จะมาพูดแบบสมมุติจะให้มันตรงแบบธรรมชาตินั้นมันตรงไม่ได้ เพราะอันนั้นเป็นวิมุตติอันนี้เป็นสมมุติ เป็นแต่เพียงข้อเทียบเคียงกันไปเท่านั้น

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๑
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=860&CatID=3

อุบายวิธีใดที่จะฆ่ากิเลสได้

อุบายนั้นเป็นธรรม

- หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน -